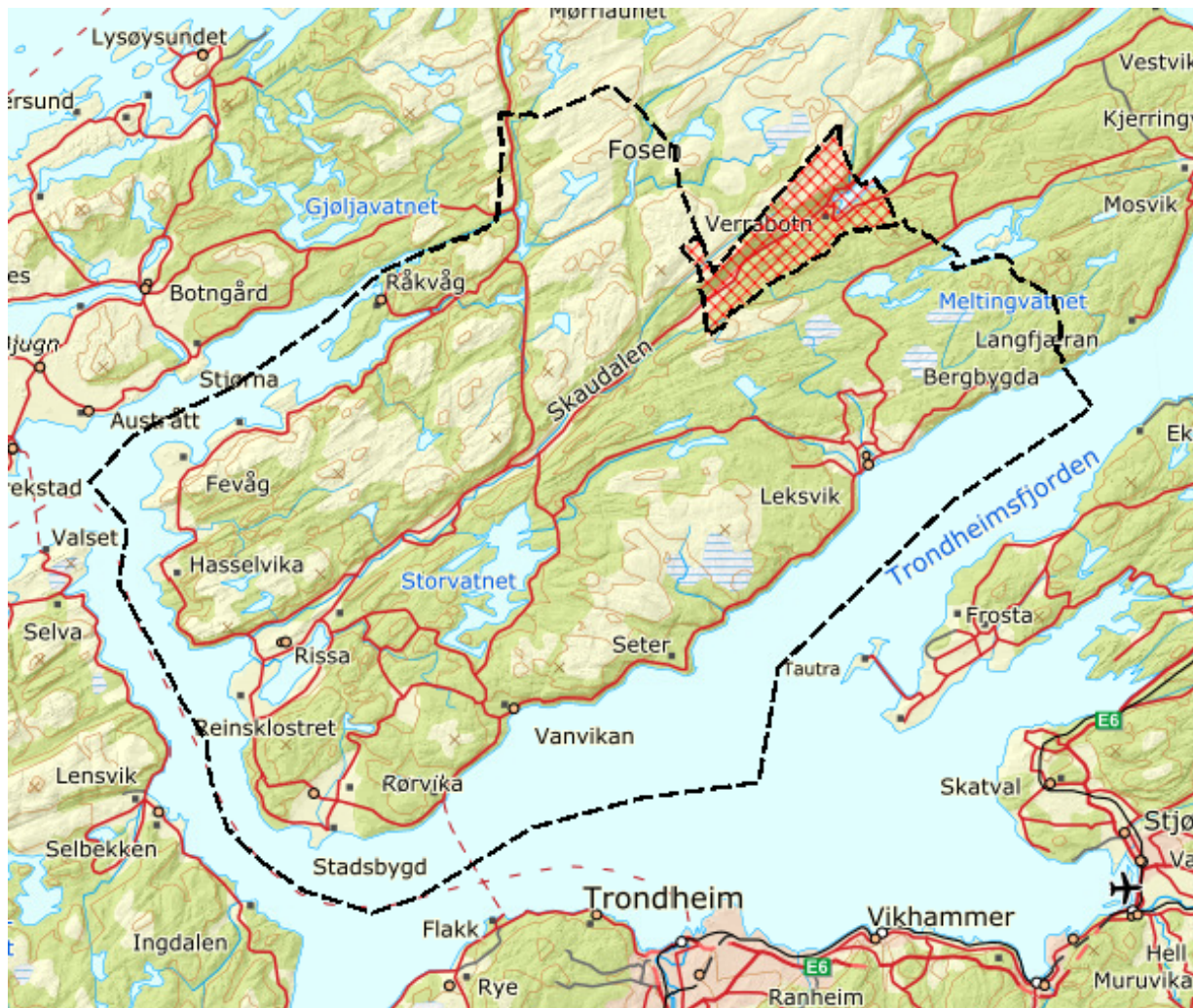

FORSLAG TIL PLANPROGRAM

Ny kommuneplanens arealdel ID. 5054 2018002

Indre Fosen kommune

Forslag til planprogram ble lagt ut til høring og offentlig ettersyn av arealutvalget i Indre Fosen kommune den 22.01.2019, sak PS 4/19.

Høringsfristen for planprogrammet var 15. mars 2019.

Endringer som er tatt inn i planprogrammet (etter innspill/ merknad) er merket gult.

Fastsatt planprogram er behandlet i arealutvalget i Indre Fosen kommune den 07.05.2019, sak PS xx/2019

Fastsatt i kommunestyret i Indre Fosen kommune den 06.06.2019, sak PS xx/2019

Fakta om Indre Fosen

Etablert 1.1.2018 etter kommunesammenslåingen av Leksvik kommune (Nord-Trøndelag) og Rissa kommune (Sør-Trøndelag). Dette skjer samtidig med sammenslåingen til Trøndelag fylke.

Tabell 1: Faktatall om Indre Fosen kommune. Kilde SSB.no

Indre Fosen kommune	2018	1.1.2019	1.1.2020
Folketall pr 1.1.2018	10.090	9.988	
Fødde, i løpet av året	77		
Død, i løpet av året	104		
Innflytting (innlands)	321		
Netto innflytting, inkl. inn- og utvandring	-83		
Antall eneboliger	4.052		
Antall leiligheter	120		
Antall hytter *	1.934		
Areal målt i kvadratkilometer (km ²) **	1.052	1.052	1.096
Landareal **	988	988	
Nytt areal tilføres 1.1.2020 (Verrabotn, km ²)			44
Innbyggere per km ²	10	10	
Kystlinje i m	188.556	188.556	
Antall bedrifter/ foretak (registrert)			

* Omfatter hytter, sommerhus, helårsbolig- og våningshus benyttet som fritidsbolig.

**Areal i alt: Medregnet ferskvann (innsjøer). Landareal: Tabellen gjelder hovedlandet, kartkilde: SSB.no/ Kartverkets kartserie N50.

Innhold

1.	Bakgrunn	4
1.1	Formålet med kommuneplanens arealdel	4
1.2	Resultatmål for planarbeidet.....	5
1.3	Planprogrammet.....	5
1.4	Planavgrensning	5
2.	Beskrivelse av planområdet	6
2.1	Hovedtrekk	6
2.2	Viktige utfordringer i planområdet og for planarbeidet.....	6
2.3	Viktige tema for planarbeidet	6
2.4	Rammer og føringer for planarbeidet	7
2.4.1	Nasjonale og regionale føringer	7
2.4.2	Kommunale planer	9
3.	Oversikt over planarbeidet.....	10
3.1	Organisering	10
3.2	Medvirkning og involvering	11
3.3	Interessenter	12
4.	Arealplanens innhold.....	14
4.1	Konsekvensutredning	14
4.2	Tema som skal utredes	14
5.	Framdriftsplan	15
6.	Høringsinnspill	16
	Vedlegg: Oversikt kunnskapsgrunnlag	58

1. Bakgrunn

Fra 1.1.2018 ble Leksvik og Rissa kommuner slått sammen til Indre Fosen kommune. Planstrategien for kommunestyreperioden 2015-2019 inneholder blant annet vedtak om revidering av kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdeler fra Leksvik og Rissa ble oppdatert og vedtatt av Leksvik kommunestyre den 10.03.2016 og Rissa kommunestyre 16.10.2014. Det er med andre ord to gjeldende samfunnsdeler, som har flere fellestrekk, og der begge er retningsgivende for arbeidet med revidering av arealdelen i Indre Fosen kommune.

Bilde 1: Kommuneplanens samfunnsdel for Leksvik og Rissa ble vedtatt før kommunesammenslåingen og er gjeldende for Indre Fosen kommune.

1.1 Formålet med kommuneplanens arealdel

Alle kommuner skal ha en overordnet kommuneplan, etter Plan- og bygningsloven (pbl) § 11.1. Kommuneplanens arealdel (arealplan)* er en del av en overordnet og samlet kommuneplan, og er et viktig styringsverktøy for bruk og vern av arealer i kommunen. Arealplanen skal ha et langsiktig perspektiv og gi forutsigbarhet for befolkning og næringsliv, **men også andre eksterne aktører.** I tillegg er arealplanen et viktig grunnlag for gjennomføring av mål og strategier gitt i samfunnsdelen.

Det er nødvendig med god og bred medvirkning for å lage en god arealplan. Planen skal gi uttrykk for både innspill og behov fra befolkningen, næringslivet og øvrige brukere av areal i kommunen.

Som et resultat av **planarbeidet med** kommuneplanens arealdel vil den nye arealplanen for Indre Fosen kommune erstatte dagens to arealplaner for Leksvik og Rissa. Arealplanen ble sist vedtatt i Leksvik den 28.04.1999 og i Rissa den 23.09.2010. De to eksisterende arealplanene vil fungere som et grunnlag for planarbeidet fremover, men vil etter vedtak i kommunestyret bli erstattet av en ny og samlet arealplan.

I tillegg tas deler av arealplan for Verran (2011-2015) med inn i planarbeidet, for de arealene som gjelder for Verrabotn. Her vil det i løpet av planarbeidet bli vurdert hvorvidt det i sin helhet blir en implementering av eksisterende arealformål og bestemmelser eller om det er konkrete behov for justeringer og tilpasninger. Reguleringsplaner i Verrabotn skal i utgangspunktet videreføres.

* I dette planprogrammet, og underveis i planarbeidet, vil vi omtale kommuneplanens arealdel som *arealplan* eller *arealplanen*. I de endelige plandokumenter og offisielle kartdokument brukes kommuneplanens arealdel.

1.2 Resultatmål for planarbeidet

- Gi bedre forutsigbarhet i arealforvaltningen
- Ny arealdel skal erstatte dagens to arealdeler og utvalgte kommunedelplaner, og i tillegg erstatte arealdel for Verran som gjelder Verrabotn
- Sette av tilstrekkelige arealer til nærings- og boligformål
- Identifisere verneområder og hensynssoner
- Bedre tilpassede planbestemmelser og redusere behovet for dispensasjonsbehandlinger
- Økt lokal medvirkning og involvering
- Vurdere kommunesentrets og tettstedenes innhold og utforming, med vekt på funksjon, infrastruktur samt estetikk, folkehelse og miljø

1.3 Planprogrammet

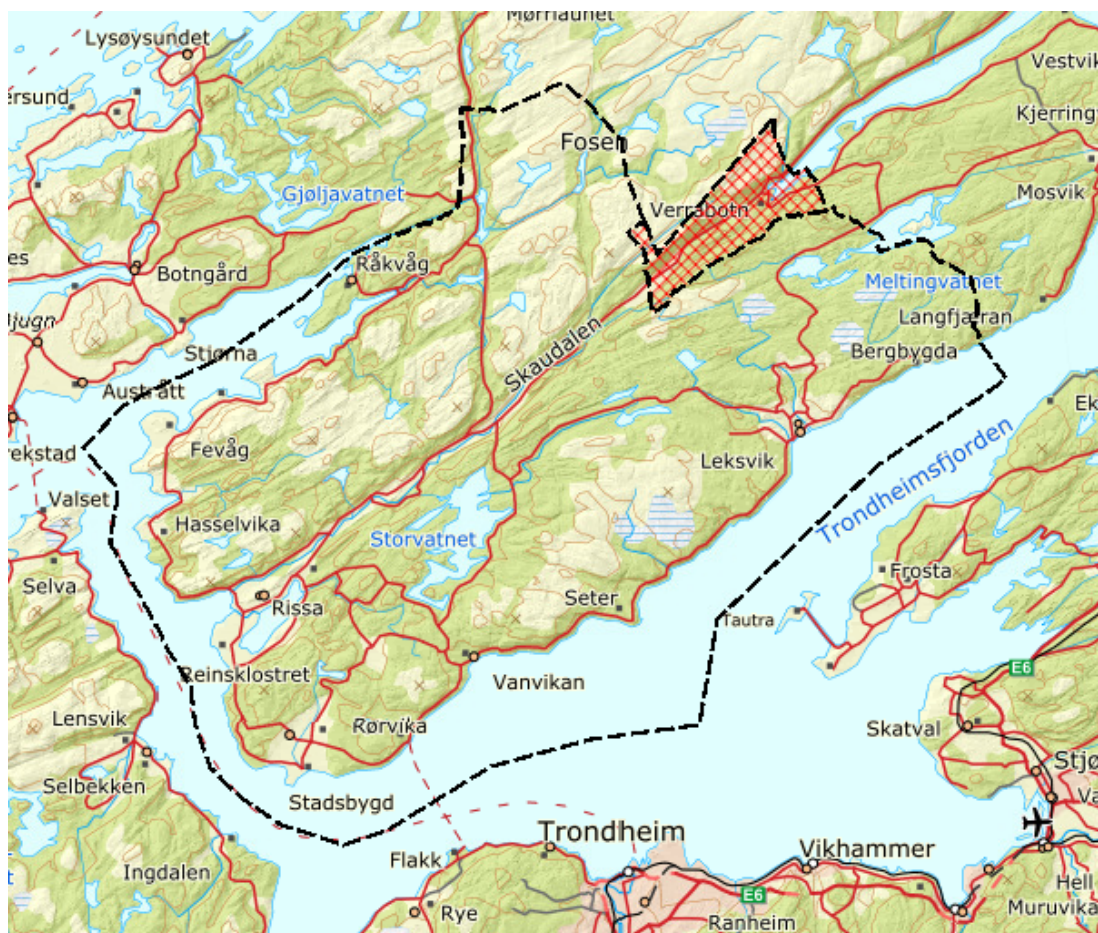
Hensikten med planprogrammet er å styrke den innledende fasen av planarbeidet. Det skal legges til rette for en bred, åpen og mer omfattende diskusjon om hvilke premisser og rammer som skal være styrende for planarbeidet enn den som er gjort i planstrategien.

Planprogrammet skal klargjøre formålet, rammer og føringer for arbeidet, og beskrive opplegget for medvirkning. Avklaring av behovet for utredninger er en sentral del av arbeidet med planprogrammet.

«For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlig virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et eget planprogram som grunnlag for planarbeidet» (pbl § 4-1).

1.4 Planavgrensning

Planen skal følge avgrensningen som ligger i gjeldende arealplan for Leksvik og Rissa, og omfatte alt av land- og sjøareal. I tillegg vil nytt areal (Verrabotn) tilføres fra 1.1.2020, etter sak om grensejustering mellom Verran kommune og Indre Fosen kommune, jf. vedtaksbrev av Statsråden i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, den 10.12.2018.

Bilde 2: Planområdet med kommunegrensen til Indre Fosen kommune. Verrabotn er avmerket og tilføres fra 1.1.2020.

2. Beskrivelse av planområdet

2.1 Hovedtrekk

Indre Fosen kommune er den sørligste kommunen på Fosenhalvøya og ligger ved Trondheimsfjorden. Kommunen er en del av **regionsamarbeidet** Trondheimsregionen*, og består ca. 10.000 innbyggere. Befolkningsprognoser (Trondheimsregionen 2018) viser en svak økning i befolkningsmengden i **Indre Fosen kommune** fram mot 2040. En bruforbindelse over Trondheimsfjorden, og mulig økninger av dette, er ikke tatt med i vurderingen her.

* Trondheimsregionen er en byregion og et interkommunalt samarbeidsområde som omfatter kommunene Trondheim, Klæbu, Malvik, Melhus, Midtre Gauldal, Orkdal, Skaun, Indre Fosen og Stjørdal i Trøndelag.

2.2 Viktige utfordringer i planområdet og for planarbeidet

Samfunnsplanen gir mål og prioriteringer for utvikling av samfunnet som helhet. Arealdelen skal ta opp i seg disse målene og prioriteringene, og er dermed et virkemiddel for realisering av de arealmessige konsekvensene i samfunnsplanen, med særlig vekt på sentrum og tettsteder.

2.3 Viktige tema for planarbeidet

Boligbygging

I tettstedene og i forslag til nye utbyggingsområder skal det fokuseres på fortetting, og samtidig konsentreres i områder med gang- og sykkelvei. I områder utenfor sentrum, tettsteder og regulerte

områder vurderes det avsatt areal til spredt bebyggelse etter pbl § 11-7, nr. 5b. Det vil bli utarbeidet retningslinjer og bestemmelser for hvordan boligbygging skal skje i slike områder.

Næringsareal

Tilstrekkelig areal til næringsutvikling i alle deler av kommunen.

Hensynssoner

Avsette hensynssoner etter pbl § 11-8.

Kulturminner

Med utgangspunkt i kulturminneplanen og registreringer som fremgår av denne tas aktuelle hensynssoner til kulturmiljø eller andre bestemmelser for kulturminner inn i arealdelen.

Trafikksikkerhet

Indre Fosen kommune arbeider for å bli sertifisert som trafikksikker kommune og vil ha et særlig fokus på trafikksikkerhet på alle plannivå, spesielt ved åpning av ny utbyggingsområder.

Folkehelse, miljø og estetikk

Gjøre en foreløpig vurdering av kommunesentrets og tettsteders innhold og utforming, med tanke på funksjon, infrastruktur samt folkehelse, miljø og estetikk.

Arealreserver

Gjennomgang av arealreserver som ikke er realisert siden forrige revidering. Dette gjelder spesielt innenfor bolig-, fritidsbolig-, og næringsarealer som ikke er tatt i bruk. Vurdere om arealreserver skal videreføres, tilbakeføres eller utvides.

Andre behov

- Gjennomgang og presisering av planbestemmelser
- Fastsette byggegrense mot sjø, vassdrag og innsjøer i hele eller deler av planen
- Vurdere om kommunen skal bruke utbyggingsavtale som verktøy for gjennomføring av reguleringsplaner.
- Har noen kommunale virksomheter behov for areal til beredskapshensyn?
- Vurdere behov for massedeponi og masseuttak i hele kommunen
- Karttekniske justeringer, grenser for arealformål opp mot eiendomsgrenser

2.4 Rammer og føringer for planarbeidet

I tråd med pbl §§ 3-1, 11-1 og 11-5 skal arealplanen også ivareta nasjonale og regionale interesser. Kommuneplanens overordnede retningslinjer for helhetlig samfunnsutvikling går frem av kommunal planstrategi og samfunnsplanen. Dette legges til grunn ved revidering av arealplanen.

2.4.1 Nasjonale og regionale føringer

I arbeidet med arealdelen må det være fokus på oppfølging av statlige forventninger for planleggingen og planretningslinjer. Regionale planer og strategier skal også legges til grunn, og planarbeidet fordrer et godt samarbeid med sektormyndighetene.

Nasjonale forventninger til kommunal planlegging ([Regjeringen.no](https://www.regjeringen.no))

De nasjonale forventningene skal legges til grunn for kommunestyrets arbeid med kommunale planer. *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* ble vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015. Dokumentet skal bidra til å fremme plan- og bygningslovens formål: «bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner».

Kommunene har ansvar for å finne helhetlige løsninger, der lokale forhold og lokalpolitiske interesser og hensyn ivaretas, sammen med nasjonale og regionale interesser.

Regjeringen forventer at kommunene;

- Har gode og effektive planprosesser
- Sørger for å ha en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Utvikler attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer brukes til å konkretisere de nasjonale forventningene til planleggingen og å markere nasjonal politikk på viktige områder i planleggingen, jf. pbl 6-2. Retningslinjene skal legges til grunn for kommunal planlegging. I planarbeidet vil forholdet til følgende nasjonale retningslinjer og føringer bli vurdert:

- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2011)
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995) (T-2/08)
- Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder (T1534/2013)
- Statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene (2009)
- Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (2016) (T-1442/2012)
- Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (2012) (T-1520)
- Estetikk i plan- og byggesaker (T-1179/ 1997)

Av de statlige planretningslinjene anses retningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014) og Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2011) for å være de mest relevante for arbeidet med arealdelen.

Temaveileder Landbruk og planlegging etter plan- og bygningsloven.

Vern om jordbruksarealene er en forutsetning for matproduksjon, utvikling og verdiskaping i landbruket. Statens landbruksforvaltning har laget en veileder som beskriver hvordan jordbruksarealene kan ivaretas ved arealplanlegging etter plan- og bygningsloven.

Nasjonal jordvernstrategi.

Regjeringa har laget en nasjonal jordvernstrategi som Stortinget behandlet i 2015. I vedtaket fastsette Stortinget et mål om at den årlige omdisponeringa av dyrka jord må være under 4000 dekar, og bad regjeringa om at målet nås gradvis innen 2020.

Nasjonale mål for vann og helse (2014). Målsettinger under WHO/UNECE Protokoll for vann og helse.

Lovverk

Plan- og bygningsloven (2008) regulerer utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel. Det er i tillegg en rekke særlover som vil legges til grunn i arbeidet (www.lovdata.no):

- Lov om forvaltning av naturens mangfold, naturmangfoldloven (LOV-2009-06-19-100)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall, forurensningsloven (LOV-1981-03-13-6)
- Lov om skogbruk, skogbruksloven (LOV-2005-05-27-31)
- Lov om jord, jordlova (LOV-1995-05-12-23)
- Lov om reindrift, reindriftsloven (LOV-2007-06-15-40)
- Lov om matproduksjon og mattrygghet mv.(LOV-2003-12-19-124)
- Lov om kulturminner, kulturminneloven (LOV-1978-06-09-50)
- Lov om vassdrag og grunnvann, vannressursloven (LOV-2000-11-24-82)
- Lov om folkehelsearbeid, folkehelseloven (LOV-2011-06-24-29)
- Lov om friluftslivet, friluftslvsloven (LOV-1957-06-28-16)

Regionale føringer

Vi vil i tillegg forholde oss til følgende regionale planer/ strategier:

- Samferdselsstrategi for Fosen 2016 – 2030. (Vedtatt Sør-Trøndelag fylkeskommune 2016)
- Regional planstrategi for Trøndelag. Utfordringer, muligheter og prioriterte planoppgaver i Trøndelag 2016 – 2020. (Vedtatt i Sør-/Nord-Trøndelag fylkeskommune 2016)
- Regional plan for arealbruk. (Vedtatt i Nord-Trøndelag fylkeskommune 2013)
- IKAP 2; interkommunal arealplan for Trondheimsregionen. (Vedtatt i Sør-Trøndelag fylkeskommune 2015)
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag - 2016-2021. (Vedtatt 2015).
- Regional plan klima og energi 2015-2020. (Vedtatt 2016).
- Interkommunal kystsoneplan. (Vedtatt 2015). Utarbeidet i regi av Kysten er Klar.

2.4.2 Kommunale planer

Kommunal planstrategi

Kommunestyret for Leksvik og Rissa kommune vedtok planstrategien for perioden 2016-2019, og denne ble også gjeldende for Indre Fosen kommune fra 1.1.2018. Planstrategien fastsetter at kommuneplanens arealdel må revideres for å imøtekomme mål og strategier i samfunnsdelen.

Slik vedtatt i kommunal planstrategi er det et overordna ønske og mål for utviklingen å prioritere vekst i folketallet. Dette har sammenheng med den sterke veksten det forventes i

Trondheimsregionen, og sett i forhold til etableringen av den nye kampflybasen på Ørlandet.

Å skape attraktivitet og evne å håndtere veksten på en god måte blir derfor sentralt.

Pbl 10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommuneplanens samfunnsdel – Rissa og Leksvik

Kommuneplanens samfunnsdel gir overordnet føringer på kommunens arbeid med samfunnsutvikling. Samfunnsdelen er retningsgivende for arbeidet med revideringen av arealdelen. For å få realisert innholdet i arealdelen er også koblingen mot økonomi- og handlingsplan også viktig.

Berørte reguleringsplaner

Eksisterende reguleringsplaner vil gjelde foran arealplanen som skal utarbeides, med mindre annet spesifikt blir nevnt.

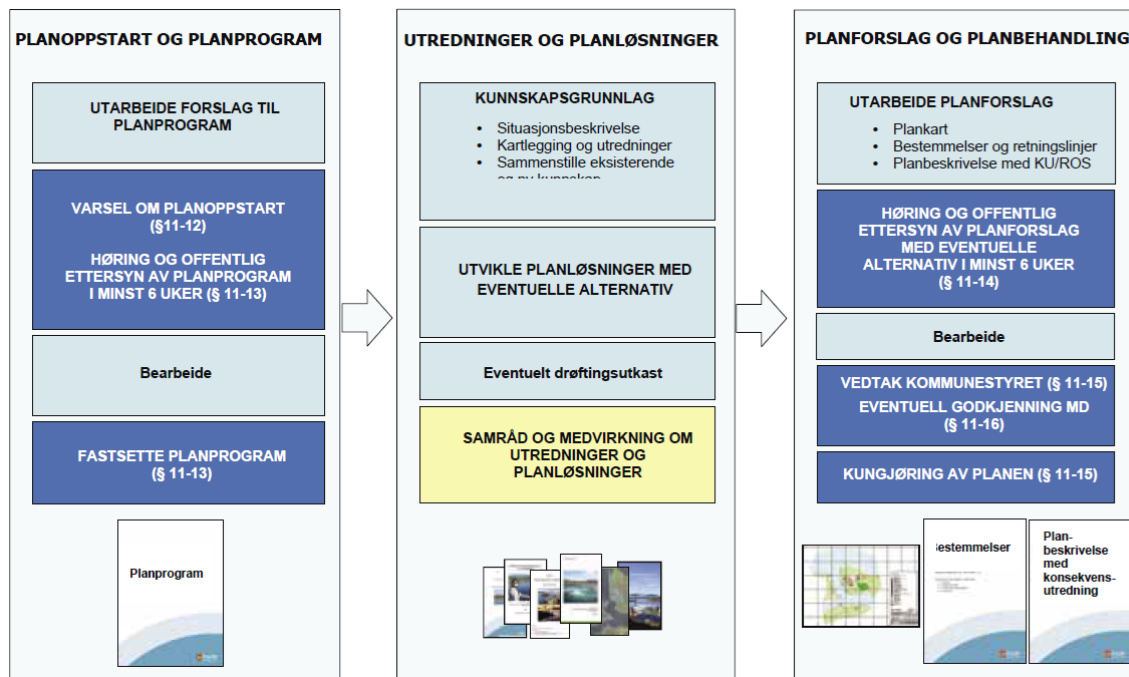
Andre lokale planer og dokument:

- Boligpolitisk plan for Indre Fosen kommune (2018-2026)
- Sikkerhet- og sårbarhetsanalyse, Rissa (2016)
- Risiko- og sårbarhetsanalyse, Leksvik (2017)
- Landbruksplan (ny plan under revidering 2019)
- Årlig Folkehelseprofil Indre Fosen kommune (Folkehelseinstituttet)
- Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder 2018-2022
- Kommuneplan for kultur (Rissa, revideres i 2019)
- Kulturminneplan (ny delplan under arbeid 2019)

- Kommunedelplan for anlegg og områder til idrett og friluftsliv (Leksvik)
- Trafikksikkerhetsplan (Leksvik og Rissa, ny samlet plan kommer i 2019)
- Helse- og omsorgsplan (revidering av plan under arbeid 2019)
- Folkehelse, miljø, estetikk i alt vi gjør (Guide)
- Klima- og energiplan – Vedtatt for Leksvik og Rissa.

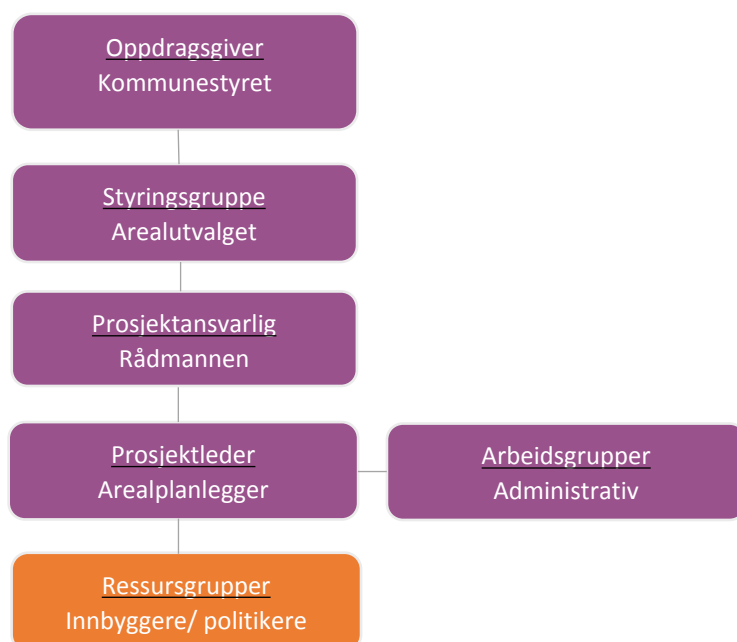
Det finnes i tillegg temaplaner fra både Leksvik og Rissa som vil være aktuelle grunnlag for videre planarbeid med arealplanen.

3. Oversikt over planarbeidet

Figur 1 Oversikt planprosessen for arbeidet med kommuneplanens arealdel (fra Miljøverndepartementets veileder)

3.1 Organisering

Oppdragsgiver

Kommunestyret i Indre Fosen kommune er oppdragsgiver for planarbeidet. Kommunestyret fatter endelig vedtak av planprogram og kommuneplanens arealdel. Kommunestyret involveres primært i tilfeller ved behov for politisk avklaring av vesentlig betydning.

Styringsgruppe

Arealutvalget er styringsgruppe i planarbeidet, jf. Delegasjonsreglementet. Styringsgruppa skal bidra til å stake ut kursen for planarbeidet. Styringsgruppa skal undervegs brukes til avklaring av saker fram mot kommunestyrets behandling av plandokumentene. Videre skal de bidra til at prosjektet har god fremdrift og bidra til god medvirknings- og involveringsprosesser underveis.

Prosjektansvarlig

Rådmannen er administrativ ansvarlig for at gjennomføringen av planarbeidet.

Prosjektleder

Prosjektleder er praktisk ansvarlig for oppfølging av oppsatt plan for framdrift, og skal legge til rette for medvirknings- og planprosessen. **Prosjektleder leder arbeidsgruppa.**

Arbeidsgruppa

Arbeidsgruppa skal sammen med prosjektleder bidra i planleggingen og gjennomføringen av planarbeidet og utarbeiding av plandokumenter. **Arbeidsgruppa** består av fagpersoner fra administrasjonen. Til de ulike temaene blir det opprettet faggrupper som arbeider med en konkret utredning eller relaterte oppgaver.

Ressursgrupper

Det opprettes ressursgrupper som **skal fungere som en sparringpartner underveis i planarbeidet. Eksempelvis kan oppgaver bestå av å fremme innspill, svare på de aktuelle spørsmål og utfordringer, eller fremme forslag til løsning på konkrete problemstillinger. Det opprettes to grupper, bestående av innbyggere og folkevalgte, og som blir fulgt opp av prosjektleder.**

3.2 Medvirkning og involvering

Gode medvirkningsprosesser gjør at befolkningen i et samfunn kan være med å planlegge sin fremtid, og sine omgivelser. Plan- og bygningsloven viser til hvem som kommunen er forpliktet til invitere gjennom planprosessen (pbl §§ 4-1, 11-12, 11-15). For å lage en best mulig arealplan er det svært viktig at det kommer frem gode innspill og synspunkter underveis i arbeidet.

Vi vil utforske en ny metode for å involvere befolkningen tettere i planarbeidet. Vi vil sette sammen to ressursgrupper med omtrent 10 deltakere hver. Den ene gruppa består av representanter fra befolkningen, og den andre gruppa består av folkevalgte. Underveis i planarbeidet får hver gruppe i oppgave å fremme innspill, men også å løse konkrete oppgaver eller utfordringer underveis i planarbeidet.

Medvirkning skjer i tre faser:

1. Planprogramfasen – her blir planprogrammet utarbeidet og lagt ut på høring, det blir varslet om oppstart av planarbeidet og det åpnes for innspill til planprogrammet og planarbeidet.
2. Planfasen – Her skal det kartlegges og utredes utfordringene og innspillene.
 - Innspill til selve arealplanen (elektronisk skjema)
 - Konsekvensutredninger
 - Politiske drøftinger og avklaringer
 - Bred involvering av administrasjonen, opprette arbeidsgrupper og faggrupper
 - Dialog med aktive ressursgrupper, innbyggere og folkevalgte

- Dialog med aktuelle sektormyndigheter
 - Dialog med kommunale råd og utvalg
 - Åpne møter etter behov
 - Møter med interessentgrupper innen utvalgte tema
 - Involvere skoler og barnehager
3. Høringsfasen – Planforslaget legges ut til offentlig ettersyn.
- Åpne møter, eller møter med grupper etter behov
 - Planen presenteres for regionalt planforum
 - Møte med aktuelle sektormyndigheter etter behov

3.3 Interessenter

For å effektivisere medvirkningsprosessen, og sikre planens fremdrift, har vi identifisert ulike aktører/ interessenter og delt dem inn i forhold til rolle og type medvirkning, se tabell under.

Identifiseringen har som mål å systematisere målgruppene for medvirkningsprosessen. Med en slik systematisering blir det mulig å planlegge aktivitetene knyttet til medvirkningsprosessen, slik at de differensieres og tilpasses de forskjellige interessentene og deres forventede roller i planprosessen.

Tabell 2: Oversikt over interessenter/ involverte i planprosessen, og roller i planprosessen til arealplanen.

	Aktør	Rolle	Invol- veres	Infor- meres
Politisk nivå	Kommunestyret	Politisk og økonomisk. Oppdragsgiver	X	
	Arealutvalget	Styringsgruppe, deltar med innspill	X	
	Formannskapet	Medspiller, deltar med innspill		X
	Oppvekstutvalget	Medspiller, deltar med innspill		X
	Kulturutvalget	Medspiller, deltar med innspill		X
	Helse- og omsorgsutvalget	Medspiller, deltar med innspill		X
	Kulturminnerådet	Medspiller, deltar med innspill		X
	Ungdomsrådet	Medspiller, deltar med innspill		X
	Idrettsrådet	Medspiller, deltar med innspill		X
	Eldrerådet	Medspiller, deltar med innspill		X
	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Medspiller, deltar med innspill		X
	Trafikkfaglig råd	Medspiller, deltar med innspill		X
	Landbruksråd	Medspiller, deltar med innspill		X
	Viltfaglig råd	Medspiller, deltar med innspill		X
	Frivilligsentraler	Medspiller, deltar med innspill		X
	Næringsrådet	Medspiller, deltar med innspill		X
Kommune- administrasjon	Rådmann	Medspiller, prosjektansvarlig	X	
	Næring	Medspiller/ aktør, faglig	X	
	Oppvekst	Medspiller/ aktør, faglig	X	
	Kultur	Medspiller/ aktør, faglig	X	
	Barn og unges representant	Medspiller/ aktør, faglig	X	

	Helse og omsorg	Medspiller/ aktør, faglig	X	
	Areal - plan	Medspiller/ aktør, faglig	X	
	Areal - teknisk, bygg og eiendom	Medspiller/ aktør, faglig	X	
Regionale- og statlige myndigheter	Trøndelag fylkeskommune	Faglig og konsulterende	X	
	Fylkesmannen i Trøndelag	Faglig og konsulterende	X	
	Statens vegvesen	Faglig og konsulterende	X	
	Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE	Faglig og konsulterende	X	
	Kystverket	Faglig og konsulterende	X	
	Direktoratet for Mineralforvaltning	Faglig og konsulterende	X	
	Mattilsynet	Faglig og konsulterende	X	
	Sametinget	Faglig og konsulterende	X	
	Fiskeridirektoratet	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Biskopen/ Bispedømmerådet/ Kirken	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Politidistriktet	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS	Medspiller/ aktør, innspill		X
Privat/ offentlig næringsliv	Trondheimsregionen	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Næringsforeninger	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fovsen Njaarke sijte	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Trondheim havn	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Vassverk i kommunen	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosen regionråd	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosen Namsos Sjø	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Trønderbilene	Medspiller/ aktør, innspill		X
	AtB	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosen Renovasjon IKS	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Innherred Renovasjon IKS	Medspiller/ aktør, innspill		X
	NTE	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosen Nett	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Trønder Energi Nett	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Statnett	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosenvegene AS	Medspiller/ aktør, innspill		X
	Fosenbrua AS	Medspiller/ aktør, innspill		X
Media	Trøndeavisa	Media		X
	Fosnafolk	Media		X
Lag/ foreninger, organisasjoner	Båtforeninger	Medspiller/aktør, innspill		X
	Historie- og Museumslag	Medspiller/aktør, innspill		X
	Lokale lag/ foreninger	Medspiller/aktør, innspill		X
	Innbyggere			X

4. Arealplanens innhold

4.1 Konsekvensutredning

Planforslaget skal vurderes i henhold til plan- og bygningslovens kapittel VII

«Konsekvensutredninger», med tilhørende forskrift. Utvalgte tema skal konsekvensutredes (KU).

Konsekvensutredningen skal gi en vurdering og beskrivelse av mulige vesentlige virkninger som planen kan ha for miljø og samfunn. I hovedsak vil det bli gjort konsekvensutredning for områder med ny utbygging og for områder hvor det er endringer i forhold til gjeldende plan. Ved endring av formål for allerede regulerte utbyggingsområder, vil kun relevante tema og konsekvenser ved endringen utredes.

Konsekvensutredningen skal være på overordnet nivå og den skal baseres på fagkunnskap og faglig skjønn. Som en del av konsekvensutredningen skal det også utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for området. Denne skal identifisere risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for områdene som skal legges ut til utbygging.

4.2 Tema som skal utredes

For å imøtegå utfordringene på best mulig måte vil vi utrede et sett med utvalgte tema i planarbeidet. De ulike temaene vil ha ulik betydning på utfordringene, men vil uansett ha en viktig funksjon for å skape en god og helhetlig oversikt i planområdet.

Lokal kunnskap og faglig skjønn vil være en viktig del av konsekvensutredningen. Dersom ikke annet er beskrevet vil utredningen basere seg på informasjon fra allerede kjente undersøkelser og befaringer. Ansvarlig for å utvise dette skjønnnet er arbeidsgruppa, i samråd med andre fagpersoner i organisasjonen.

Metodikken som vil bli benyttet er beskrevet i Miljøverndepartementets veileder T-1493, Konsekvensutredninger Kommuneplanens arealdel. Konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses plannivået, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Når informasjon ikke finnes, vil ny kunnskap innhentes.

Konsekvensutredningen skal bare omfatte de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som samtidig innebærer endringer av den gjeldende planen. Det skal også gis en vurdering av virkningene av de samlede arealbruksendringene i planen.

Miljø og naturressurser:

- Forurensing (klimagass, støy og annet utslipp til luft, jord, vann)
- Sikring av naturressurser og mineralske ressurser
- Naturmangfold
- Kulturminner og kulturmiljø
- Vannmiljø, nærmiljø, grønnstruktur og friluftsliv

Samfunn:

- Transportbehov
- Teknisk infrastruktur
- Befolkningsutvikling og tjenestebehov
- Barn og unges vilkår
- Universell utforming
- Samfunnssikkerhet, risiko og sårbarhet

- Generell vurdering for samfunnet

5. Framdriftsplan

Oppgave	Medvirkning/ andre tiltak	Tidsperiode
Utarbeide forslag til planprogram, mål og avgrensning	Administrasjon, prosjektleder	Mai 2018-februar 2019
Høring og offentlig ettersyn planprogram, varsel om planoppstart arealdel	Arealutvalget godkjenner	Februar 2019
Bearbeide innspill	Prosjektleder, arbeidsgruppen	Februar-april 2019
Fastsetting planprogram	Arealutvalget, Kommunestyret	Mai-juni 2019
Kartlegging og utredninger	Arbeidsgruppa, faggrupper Etablere kontakt med interessegrupper	Februar-november 2019
Utarbeide ev. temakart	Arbeidsgruppen, prosjektleder	August-desember 2019
Sak i kommunestyret	Orientering	November 2019
Utarbeide forslag til plankart og bestemmelser	Arbeidsgruppe Deltagelse i regionalt planforum	Januar-mai 2020
Høring og offentlig ettersyn av planforslag	Arealutvalget godkjenner	Mars 2020-april 2020
Bearbeide innspill fra høringsrunde	arbeidsgruppen, arealutvalget	April-mai 2020
Vedtak av planen	Kommunestyret	Mai-juni 2020
Kunngjøring av planen	Publisering	Mai-juni 2020

6. Høringsinnspill

Forslag til planprogram ble lagt ut til høring den 1. februar 2019. Frist for å komme med innspill til planprogrammet ble satt til 15. mars 2019. Høringsinnspill er vurdert og behandlet.

Det kom inn i alt 18 innspill til planprogrammet.

Innspillet fra Sametinget kom like etter fristen, men tas med som innspill.

I tillegg ble det registrert tre arealinnspill, som tas med i det videre planarbeidet med arealplanen. Høringsinnspillene i sin helhet finnes på saksnummer: 2019/696

Tabell – høringsinnspill, med kommentarer:

Avsender - merknad	Kommentar
1. Statnett SF Statnett har fått særskilt anleggskonsesjon etter energiloven for transmisjonsnettanlegg i Indre Fosen kommune. Dette innebærer at Statnett har planlagt å bygge en 420 kV transmisjonsnettforbindelse mellom Åfjord og Snilldal transformatorstasjon iht. vedlagt kart. Kraftledningen skal i henhold til OEDs konsesjonsvedtak være på plass innen 2028. På denne bakgrunn gjør vi oppmerksom på at det innenfor planområdet må tas hensyn til de anlegg som er nødvendig for Statnett å drifte. Statnett har følgende merknader. Felles for elektriske anlegg - inntegning i plankart Planområdet krysses av den planlagte 420 kV transmisjonsnettleidingen Åfjord - Snilldal, fra Austdalen i nord til Hestdalen og Røytvika i vest. Ledningen skal bygges og drives i medhold av særskilt anleggskonsesjon gitt av Norges Vassdrags- og energivesen (NVE), jf. energilovens § 3-1, første ledd. Anlegg bygget i medhold av anleggskonsesjon er i all hovedsak unntatt fra Plan- og bygningslovens regler, og for slike anlegg kan det derfor ikke vedtas planbestemmelser eller vilkår som del av reguleringsplan for andre tema. Utgangspunktet er derfor at slike transmisjonsnettleidninger og transformatorstasjoner i en kommuneplan ikke skal inntegnes som ett planformål, men innarbeides i plankartet som hensynssone med SOSI - kode H 740 (båndlegging etter Energiloven) og tilhørende reguleringsbestemmelser (pbl §§ 11 - 8 d) /12 - 6). Statnett ber om at følgende reguleringsbestemmelse knyttet opp mot hensynssonen for transmisjonsnettanleggene: <i>Det er ikke tillatt med ny bebyggelse innenfor hensynssonen uten at det er avklart med ledningseier. Alle tiltak i terrenget og alt anleggsarbeid innenfor hensynssonen skal på forhånd avklares med ledningseier.</i> Hensynssonen bør være identisk med ledningsanleggets byggeforbudsbelte. Byggeforbudsbelte langs denne	

transmisjonsnettledningen er totalt 40 meter, 20 meter målt horisontalt til hver side fra senter av ledningen, se vedlagt kartdata. Det gjøres oppmerksom på at ledningstraséen ikke er detaljprosjektert og at det kan forekomme mindre endringer etter at ledningen er innmålt. Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til Statnetts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over kabler eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg. Anleggsarbeid nært høyspentanlegg Anleggsarbeid nært spenningssatte anlegg må skje på en måte som ikke gir fare for Statnetts ledninger eller skade på personell, maskiner og utstyr. I tillegg til byggeforbudsbeltet er det en varslingsavstand på 30 meter det fra ytterste strømførende fase på ledningen. Statnett som ledningseier skal derfor kontaktes minst 6 uker før planlagt oppstart av arbeid med anleggsmaskiner i en horisontal avstand nærmere enn 30 meter fra ytterste strømførende line. Det samme gjelder dersom det skal gjennomføres sprengningsarbeider eller gravearbeider mv som kan gi risiko for å påføre overføringsanlegget skade eller gi skade på tiltakshaver eller utstyr. Det vil da være nødvendig med befarings og nærmere avtale om aktuelle sikkerhetstiltak. Vi viser ellers til veiledning på Statnett sin hjemmeside: https://www.statnett.no/om-statnett/vart-hms-arbeid/arbeid-nar-hoyspentanlegg/ samt publikasjonen "Anleggsmaskiner og elektriske anlegg" som er vedlagt her. Statnett ber om at den sistnevnte publikasjonen følger det videre planarbeidet da denne illustrerer grunnlaget for vårt HMS-arbeid ved ledninger som er spenningssatt. Når det gjelder ROS-analyse ber vi om at denne gjennomføres med hensyn til transmisjonsnettet som kritisk infrastruktur både med hensyn til ferdig bygget anlegg og med hensyn til anleggsgjennomføring. Statnett ber om å være høringspart i det videre planarbeidet.	Innspillet tas med i det videre planarbeidet. Detaljerte opplysninger om traséen, muffestasjonen ved sjø, og hensynsonen etterspørres.
2. Fiskeridirektoratet region Midt Fiskeridirektoratet region Midt viser til at kommunen har forslag til planprogram på høring. Vi registrerer at Fiskeridirektoratet ikke er ført på listen over regionale- og statlige myndigheter og har derfor ikke mottatt planen for uttalelse. Vi ber om at Fiskeridirektoratet blir registrert som sektormyndighet samt at kommunen sender oss planen for uttalelse.	Fiskeridirektoratet er tatt inn i planprogrammet som statlig aktør og har nå fått tilsendt forslag til planprogram.

3. Kystverket

Planprogrammet dimensjonerer kommunens kommende arbeid med overordnet planverk på en meget god og lettfattelig måte og gir den kommende planrevisjonen gode rammer og verktøy til aktualiserte og tematiserte innsatsfelt.

Under er det satt opp en del generelle og spesifikke moment som Kystverket mener er viktig i forbindelse med kommuneplanlegging generelt og kommunenes arealplaner spesielt.

Særlig er våre kommentarer knyttet til planlegging av sjø- og kystareal.

Lov om havner og farvann

Kystverket ønsker særlig å minne om Lov om havner og farvann som ble gjort gjeldende fra 01.01.2010. Dette innebærer at kommunene har fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sine sjøområder, jf. §§ 7 og 9 i ny lov.

Det som før var havnedistrikt er nå opphevet.

Plikter som blir pålagt kommunen i nevnte lov, omfatter spesielt plikten til å sørge for sikkerhet og fremkommelighet i eget sjøområde. Dette vil gi visse føringer for den kommende arealplanleggingen.

Kystverket minner videre om at etablering av småbåthavner er søknadspliktige tiltak, jf. havne- og farvannsloven § 27 og krever således tillatelse. For at man skal få en forutsigbarhet i tilknytning til etablering av denne type havner, bør man allerede i plansammenheng legge grunnlaget for lokalisering/ plassering av slike havner.

Vi gjør også oppmerksom på at alle tiltak/bygg/installasjoner i sjø krever egne tillatelser etter havne- og farvannsloven og dermed også et gjennomgående grunnlag i planverk. Det er også viktig å være oppmerksom på at man ikke kan gi tillatelser til tiltak i strid med gjeldende arealplan, jf. havne- og farvannsloven § 32, annet ledd. Søknad om tiltak bør derfor inneholde en avklaring rundt forholdet til arealplan, herunder om det er nødvendig at det foreligger dispensasjonsvedtak fra planen.

Plan og bygningsloven

Generelt ber vi om at det blir tatt hensyn til sikre og farbare sjøareal og viser til plan- og bygningslovens § 11.7 pkt 6 og § 11.11 pkt 3 og 6 som omhandler forutsetninger omkring arealformål i sjø. Kystverket er i all hovedsak interessert i trygge og farbare sjøareal, samt ivareta intensjonen med statens investeringer. Eventuelle planformål på tvers av Kystverket sine nasjonale interessefelt, kan føre til innsigelse.

Planverktøy

Kystverket foreslår at man benytter Kystinfo, kystverkets planleggingsverktøy og karttjeneste, som finnes på

www.kystverket.no

Her finner man sjøkart og andre oppdaterte, sjørelaterte opplysninger som kan være en tilvekst til planarbeidet. Her finner man også informasjon som er viktig for all ferdsel på sjøen. Det være seg

Dette er nyttige hjelpemiddel.

navigasjonsinstallasjoner (lykter, blinker, merker, bøyer, staker), farleder, moloer, ankringsområde, sjøkabler, sjøledninger mv.

Vannforskriften og EUs vanndirektiv

Vannforskriften er den norske gjennomføringen av EUs direktiv for vannforekomster. Dette er et av EUs viktigste miljødirektiv.

Hovedformålet er å sikre god miljøtilstand i vannforekomster, både vassdrag, grunnvann og kystvann. Dette skal gjøres gjennom å forebygge mot forverring av kvalitet, bedring av tilstand og fremme en bærekraftig bruk av vannressursene.

God planlegging gjennom kommuneplanen vil legge premisser for sikring av miljøtilstanden i kommunen. Vi bifaller bruken av Regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag som grunnlag for kommende arealplanlegging.

Naturmangfoldloven

Med lov av 19.06.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), har vi fått felles retningslinjer for hvordan beslutninger fattet ved utøving av offentlig myndighet, skal synliggjøre hvordan naturmangfold er vektlagt og vurdert. Et godt grunnlag gjennom planfremstillingen vil danne basis for kommende beslutninger som sikrer naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven § 7 slår fast at prinsippene i lovens §§ 8–12 skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre vedtakshjemler, enten i naturmangfoldloven eller i andre lover. De vil da inngå i saksforberedelsen og skjønnsutøvingen når de ulike myndighetene fatter beslutninger etter eget lovverk som berører naturmangfold. Dette får derfor også betydning for saksbehandlingen etter havne- og farvannsloven.

Farled

Det er viktig at fremtidige arealdisponeringer tar høyde for at hoved- og biled blir prioritert for sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel på sjøen må ikke bli hindret av eksempelvis plasseringer av fortøyninger, lektere, prammer, oppdrettsanlegg mv.

Kystverket har ansvar for farleder på sjø og installasjonene knyttet til disse. Lokale leder har også i mange tilfeller stor lokal betydning og bør tas hensyn til i arealdisponeringen. Viktige lokale leder er som oftest vist i sjøkartene, men ligger ikke alltid innenfor farledsarealet som Kystverket har myndighet over i medhold av farledsforskriften.

Utredning av arealplan med sikte på trafikale forhold på sjøen, er allerede gjennomført gjennom Interkommunal kystsoneplan. Og det er nødvendig og viktig at kommende arealdisponeringer tar høyde for at ledene blir hensyntatt som prioriterte ferdselsområde. Det forventes at ferdselsmessige virkninger av aktuelle tiltak vurdert i kystsoneplanen blir innlemmet som en del av konsekvensutredningen.

Ankringsplasser

I sjøkartene finner man avmerkede ankringsplasser (markert med et

anker) på naturgitte og i mange tilfeller historisk, hevdvunne lokaliteter. De er i tillegg omtalt i seneste utgivelser av Den Norske Los. Kystverket ser på disse ankringsplassene som viktige og forutsetter at de blir arealmessig sikret og opprettholdt for fremtidig bruk. Se til føringene i Interkommunal kystsoneplan.

Opplagsområde

Noen kommuner har i sine arealplaner avsatt sjøområdet til langtidsankring eller opplag eller ønsker å gjøre dette. Slike arealformål kan man sjekke ut i kommende planarbeid. Det er hovedsakelig i kommunens interesser at fartøy eller båter knytt til lokalt næringsliv, lokale verft/verksted, har areal til opplag. Slik sjørelatert arealbruk kan få konsekvenser for arealdelens revisjon, som nå er varslet.

Vi forutsetter at mulige konsekvenser av slik mulig bruk eller kommende interesse for bruk, blir vurdert i utredningen.

Maritim infrastruktur

Fjordsystemet er i dag tilrettelagt med aktuelle og relevante merker og lysanlegg som er dimensjonert og fysisk tilpasset transportkorridorene. Kystverket vil etter søknad vurdere tiltaket i h.h.t. gjeldende forvaltningsansvar etter havne og farvannsloven. Nødvendige spesifikke krav til utforming og utrustning vil følge en eventuell tillatelse og basere seg på god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk av farvannet.

I forbindelse med etablering av overordnede plansystem må det tas høyde også for at senere detaljerte utbyggingsplaner ikke gir føringer eller faktiske muligheter for at bygg, installasjoner og lignende blir ført opp slik at de kan komme til å skjerme for lyset fra lyktene.

Videre må det i sjøen ikke legges til rette for etablering av bygg, installasjoner, oppdrettsanlegg, fortøyninger mv. innenfor hvit lyktesektor. For sikker ferdsel og navigasjon er det ønskelig med god avstand fra hvit sektor til eventuelle tiltak i sjøarealene, særlig der hvit sektor ligger i viktige hoved- og bileder. Jfr. Interkommunal kystsoneplan.

Vurderinger og tilpassinger av installasjoner og utrustninger i farleden, herunder planlagte fjordkryssinger, bør tas med i de tematiserte vurderingene som skal gjennomføres og synliggjøres som konsekvenser.

Akvakultur

Kystverket i samarbeid med Fiskeridirektoratet, er særlig oppmerksom på arealdisponering i tilknytning til akvakultur. Med plan- og bygningslovens arealbrukskategorier er det fullt mulig å avklare denne aktiviteten i sjøarealene i forhold til annen bruk og ferdsel, fiskeri og annen maritim virksomhet. Det kan være verdt å merke seg den todimensjonale arealbruken i sjø, der ulike aktiviteter kan etableres på samme arealflate om de forholdsvis etableres på sjøbunnen, i vannsøylen eller på overflaten. I tillatelsen til akvakultur blir det ofte fra Kystverkets side satt vilkår om at anleggenes opphalertau skal trekkes inn til anleggets rammefortøyninger og at fortøyningsblåser skal være trukket nærmest mulig inn til anlegget.

Vilkårene blir satt med hensyn til ferdsel og trygghet samt for å redusere arealet anleggene legger beslag på. Kystverket minner videre om at anleggene i utgangspunktet ikke skal komme i konflikt med hvit lyktesektor samt at plasseringen skal være i god avstand fra ankringsområde, farlei, nødhavner og områder med kabler og rør i sjø. Dette momentet er etter det vi ser tatt høyde for gjennom Interkommunal kystsoneplan og er et av fundamentene i den videre etableringen av kommuneplanens arealdel. <u>Risiko og sårbarhet</u> I planarbeidet må man gå gjennom behovet for vurdering av sikkerhet og forurensningsfare knyttet til ulykker/uhell i hoved- og biled og hva de påregnelige konsekvensene vil være for næringsinteresser, samfunn og natur. <u>Næringsareal</u> I områder relatert til større fiskeri- og/eller skipsvirksomheter, vil det ofte være behov for etablering av fremtidige industriområder relatert til sjø/havner. Også andre typer næringsarealer vil ha behov for vurderinger som tar hensyn til at mye av den fremtidige transporten vil kunne gjennomføres på sjø. Det kan derfor være formålstjenlig å få etablert sjønære områder for etablering av terminalfunksjoner eller områder for utskipning. Ved bruk av containerløsninger, vil det være behov for åpne og tilgjengelige arealer for omlasting/lossing og kaier med gode dybdeforhold.	Merknadene tas med i det videre planarbeidet.
4. Haffelbakk Eiendom AS Arealinnspill boligbebyggelse, sentrum Stadsbygd	Innspillet er registrert og tas videre med i planarbeidet.
5. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) <u>Hensynsone</u> Overføringsnettet ivaretar en av de grunnleggende funksjonene i kraftforsyningen, og er å anse som sentral infrastruktur. Det er derfor viktig at det i arealplanleggingen tas tilstrekkelig hensyn til eksisterende anlegg for overføring og produksjon av elektrisk energi. Planområdet krysses av den planlagte 420 Kv- ledningen fra Austdalen i nord til Hestdalen og Røytvika i vest. Vi forutsetter at denne korridoren avsettes som hensynssone. <u>Klimaendringer</u> Det har de siste årene vært utarbeidet en lang rekke rapporter, stortingsmeldinger og NOU'er som omhandler behovet for- og nødvendigheten av klimatilpasning. Klimaservicesenterets (KSS) rapport «Klima 2100» viser til at vi må forvente økt- og endret flommønster med flere regnflommer sent på høsten og vinteren samt økende skredfare. Indirekte også angår dette i noen grad kvikkleireskred som følge av mer erosjon grunnet økende- og mer intens nedbør.	Innspillet er allerede registrert fra Statnett.

Regjeringen forventer i de «Statlige planretningslinjene for klima og energiplanlegging og klimatilpasning» av 28.09.2018 at kommunene legger de høye utslippsalternativene fra nasjonale klimautredninger til grunn for sin arealplanlegging.

Hovedformålet med planretningslinjene er at klimatilpasning skal være en viktig premiss for kommunenes planlegging etter Plan- og bygningsloven.

Vi forventer derfor at kommuneplanen benyttes som et viktig redskap for å unngå og bygge seg inn i klima- og naturfareproblemer.

Ny kunnskap om klimaendringer og naturfare må også innebære en vurdering av hvorvidt også eksisterende byggeområder innehar nødvendig klimarobusthet.

Skredfare

Våre aktsomhetskart for skredfare i «NVE Atlas» er som kjent utarbeidet på bakgrunn av en forholdsvis grov, digital høydedatabase og de "røde områdene" er derfor å anse som potensielle fareområder og er et produkt av en kombinasjon av høyde og bratthet uten hensyntaken til for eksempel skog, infrastruktur eller bygningsmasse. Kartene er best egnet som en første scanning på overordnet nivå (som dette). I forbindelse med mer detaljert arealplanlegging må det derfor gjennomføres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle av hvorvidt det foreligger reell skredfare.

Vi anbefaler derfor at en tar inn disse aktsomhetssonene på kartet i områder som er planlagt for ny utbygging. Det er viktig at en skiller mellom eksisterende og framtidige byggeområder og får utredet risiko og fare gjennom en overordnet konsekvensutredning og ROS-analyse.

Kvikkleire

Som kommunen er godt kjent med ble det etter "Rissaraset" i 1978 startet opp en nasjonal kvikkleirekartlegging for de mest kvikkleireutsatte kommunene i landet. Indre Fosen kommune inngår i den nasjonale kartleggingen og det er påvist mange kvikkleiresoner i kommunen. Dette er viktig grunnlagsdata for trygg arealplanlegging og vi forutsetter derfor at disse sonene tas inn som hensynssone fare (§11.8 a) på plankartet. Statens vegvesen har også kartlagt kvikkleiresoner og lommer i forbindelse med tiltak på sine veganlegg. Også disse sonene ligger inne i «NVE Atlas» og vi anbefaler også at en tar inn disse områdene som hensynssoner.

Som kommunen er kjent med, har NVE engasjert NGI for å gjøre en utredning i Indre Fosen kalt «Kvikksoneutredning light» av åtte utvalgte kvikkleiresoner. Oppdraget består i å vurdere de mest kritiske områdene i sonene basert på eksisterende grunnundersøkelser, befaring og vurdering av kvikkleiras, beliggenhet og løsne- og utløpsområder for potensielle skred. Formålet er å gi grunnlag for prioritering av sikringstiltak i sonene. De opprinnelige sonene har ofte et begrenset antall borpunkter og sonene er derfor ofte noe konservativt anslått. Når vi nå har boret tettere og også mer i utkanten av sonene, ser vi at disse stort sett opprettholder

Dette er nyttige hjelpemiddel.

avgrensingen sin med noen unntak mens faregraden overveiende reduseres.

Nye grunnboringer i kvikkleiresone 939 «Sørli» viser ikke funn av kvikkleire eller sprøbruddmateriale og sonen tas derved ut av NVE Atlas. Sona vil likevel bli vist i form av grå farge for å illustrere at den er «friskmeldt».

For kvikkleiresoner og områder som er kartlagt som reelle fareområder av NVE, Statens vegvesen, kommunen eller private tiltakshavere, kan følgende forslag til bestemmelse benyttes: «Innenfor hensynssone NN er det ikke tillatt med byggetiltak jf pbl § 1-6. Dersom det skal åpnes for nye byggetiltak (PBLs § 1-6) skal tilstrekkelig sikkerhet mot skred jfr. sikkerhetsklasser og sikkerhetskrav gitt i byggeteknisk forskrift være dokumentert ivaretatt gjennom skredfaglig utredning og evt. behov for tilfredsstillende sikring være gjennomført før bygging kan starte».

Som kommunen er godt kjent med innebærer ikke de kjente kvikkleiresonene en endelig fasit over kvikkleireområder i de kartlagte områdene. Det må derfor forventes funn av kvikkleire også utenfor de kjente sonene, noe som kommunen dessverre selv har fått erfare den senere tid. Det er derfor viktig at kommunen tar inn planbestemmelser om at det før tiltaksrealisering i områder under marin grense (MG) kan starte opp, gjennomføres skredfaglige utredninger som godtgjør at kravene til sikker byggegrunn i PBLs § 4-3/28-1 blir oppfylt. I områder under MG hvor det er innlysende at byggegrunnen er reelt trygg (for eksempel fjell i dagen), kan tilstrekkelig dokumentasjon innebære for eksempel bilder kombinert med løsmassekart e.l.

Ny kvikkleireveileder

NVE er i ferd med å avslutte revisjonen av vår "kvikkleireveileder" (veileder 7.2014). Utkastet til ny veileder:

http://publikasjoner.nve.no/hoeringsdokument/2019/hoeringsdokument2019_03.pdf

ble sendt på høring den 06.02.2019 med høringsfrist til 29.03.19.

Dersom kommunen har innspill til arbeidet, er vi svært interessert i å få tilbakemelding fra dere (ros, ris, faginnspill, språklige feil og mangler etc).

Utfylling i sjø

Det har de senere årene skjedd en rekke skredhendelser som følge av utfylling i sjø (bla. Lyngseide i Lyngen i 2011, Statland i Namdalseid i 2015, Sørkjosen i Nordreisa 2015, Granvinsvatnet i Granvin kommune i 2016, Leksvik 2018).

Dette innebærer at en ikke uten videre kan gjennomføre utfyllingstiltak i forbindelse med for eksempel etablering av moloer, småbåtanlegg, utfylling til veger, kaier, fritidsboliger etc. uten at det er gjennomført geotekniske vurderinger for å godtgjøre sikkerheten også for slike tiltak.

Flomfare

Økende- og mer intensiv nedbør i framtida vil, særlig for de små, bratte vassdragene, innebære potensiale for skadeflom. Disse vassdragene er i liten grad vurdert med tanke på flomfare og en liten sildrebekk kan ved store nedbørsmengder i løpet av kort tid kunne bli forvandlet til en stor flomelv med betydelig skadepotensiale.

Det er derfor viktig med tilstrekkelig byggegrense mot vassdrag. Dette vil oftest bidra til å unngå skadeflom. Vi har de senere årene sett en stadig sterkere tendens til at mange utbyggere ønsker å bygge i kort avstand til sjø og vassdrag. Dette, sammen med økt- og hyppigere nedbør og varmere klima, har medført økende skader på bygningsmasse og infrastruktur. Ved bygging i nærheten av vassdrag må forholdet til flomfare uansett vurderes nærmere som del av ROS-analysen til planforslaget for å kunne oppfylle kravene om sikker byggegrunn mot naturfare. Vi minner for øvrig om vår tilskuddsordning til økonomisk støtte til å kartlegge kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag (5 mill.kr. for 2019).

Overvannshåndtering:

Mange kommuner besitter et gammelt og ofte underdimensjonert ledningsnett. Som følge av økende andel med tette flater pga. fortetting, kombinert med mer nedbør og høyere temperaturer, vil mange tettsteder oppleve økte utfordringer med tanke på overvannshåndteringen med potensiale for store materielle skader. Statistikk fra Finans Norge viser da også at det særlig er overvannsskader og tilbakeslag i ledningsnettet som genererer de største utbetalingene som følge av naturskade. Vi forventer derfor at kommunen har et spesielt fokus på denne problematikken når det fremmes arealplaner som innebærer ny utbygging og fortetting med mange harde flater. En vurdering av hvordan overvannet skal håndteres for å unngå skader, herunder areal for flomveger må derfor være en naturlig del av reguleringsplanforslaget og ikke utsettes til byggesak. Det er viktig å se håndteringen av overvannet i sammenheng med nedbørsfeltet som helhet og ikke minst arealbruken utenfor selve planområdet som vil kunne påvirke arealbruken innenfor planområdet.

Overvannshåndtering bør i størst mulig grad skje lokalt etter den såkalte tretrinnsmodellen og vi anbefaler at det tas inn bestemmelser til arealdelen som ivaretar dette og gir forutsigbarhet for tiltakshaverne. Gode eksempler på slike bestemmelser kan finnes i arealdelene til bla. følgende kommuner: Trondheim, Lørenskog, Sør-Odal og Ålesund.

Allmenne interesser i vassdrag

Norge har en unik vassdragsnatur og vassdragene våre er svært viktig både med hensyn til landskap, opplevelse, friluftsliv og biologisk mangfold. Ivaretagelse av kantsoner mot vassdragene er avgjørende for å ivareta disse hensynene og det er et krav i plan- og bygningsloven at kommunen regulerer inn en byggegrense mot vassdrag på inntil 100 meter. Vi anbefaler at det som absolutt

minimum avsettes en byggegrense på 20 meter i områder som ikke allerede er bebygd (små vassdrag) til hver side av vassdraget og at en avstandsdifferensierer mellom "viktige" (større) og "mindre viktige" vassdrag. Store og viktige vassdrag bør ha byggegrense på minimum 50 meter, gjerne lenger. For varig verna vassdrag anbefaler RPR at det differensieres også innenfor det enkelte vassdraget. For å framheve at vassdraget er verna kan evt. hovedvassdraget avsettes som hensynssone «H 560». Vi anbefaler at det tas inn en bestemmelse om krav om opprettholdelse av et naturlig vegetasjonsbelte (kantsone) langs bredden av alle vassdrag med årssikker vannføring i tråd med kravene i vannressurslovens § 11.

Tidligere har det vært vanlig å lukke vassdrag i forbindelse med landbrukstiltak, veganlegg og tettstedsutvikling. Ingen ting varer evig, heller ikke disse konstruksjonene som før eller siden vil gå helt eller delvis tett, ikke minst i forbindelse med kraftig nedbør og/eller flomhendelser. Dette øker risikoen for flomskader og vann på avveie, noe som i marine områder kan innebære utgravinger og erosjon som i verste fall kan medføre kvikkleireskred.

I de «Statlige planretningslinjene for klima og energiplanlegging og klimatilpasning» av 28.09.2018 frarådes det derfor å lukke vassdrag og det må argumenteres for hvorfor en evt. ikke vil benytte åpne, naturbaserte løsninger.

Vi anbefaler derfor at det tas inn en bestemmelse som forbyr bekkelukking.

Små vassdrag, særlig under marin grense, innehar noen av de biotopene med høyest biologisk mangfold i landet. Det er derfor viktig å unngå at disse fjernes gjennom igjenfylling, planering eller utretting. Også av hensyn til biologisk mangfold anbefaler vi derfor at det tas inn en bestemmelse med forbud mot bekkelukking og oppfyllinger. Dersom det likevel skulle være ønskelig å gjennomføre slike tiltak, kan det søkes om dispensasjon fra bestemmelsen, evt. utarbeides reguleringsplan.

Havnivåstigning og stormflo

Som kjent har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap- DSB utarbeidet rapporten «Havnivåstigning og stormflo-samfunnssikkerhet i kommunal planlegging (09.2016)». Her har en beregnet nivåer for alle kystkommuner i Norge (kommunesenteret). Kartverket har også som kjent nylig (30.11.2018) utarbeidet en ny innsynsløsning som viser framtidig havnivåstigning med stormflo for de fleste tettsteder langs hele kysten basert på kravene i TEK17. For Stadsbygda er for eksempel 200-års stormflo beregnet til 277 cm (NN2000). <https://www.kartverket.no/sehavniva/> og vi anbefaler at kommunen legger disse (minimums)høydene til grunn for kystnær arealplanlegging. Vi minner om at bølgehøyder naturlig nok ikke er tatt inn i tabellene. Her må det benyttes lokalkunnskap for å vurdere reell sikkerhet.

Verktøy og veiledere fra NVE

Ved oppstart av planarbeidet finnes det en rekke veiledere og verktøy

Dette er nyttige hjelpemiddel.

som kan være nyttige for å avklare forhold som berører våre interessefelt: NVEs karttjenester viser informasjon om flom- og skredfare, vassdrag og energianlegg. NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging beskriver hvordan interessene bør ivaretas i planen, slik at en unngår innsigelse. NVEs retningslinje 2/2011 Flaum- og skredfare i arealplanar beskriver hvilke flom- og skredprosesser som kan utgjøre fare, og hvordan disse farene bør utredes og innarbeides i planen. NVEs sjekkliste for reguleringsplan kan være et nyttig verktøy for å sikre at relevante saksområder er vurdert og godt nok dokumentert. Flere veiledere og verktøy finnes på www.nve.no/arealplan	Dette er nyttige hjelpemiddel. Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.
6. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnytting av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plansaker. DMF registrerer at det ikke er gjort noen grundig vurdering av ressurs situasjonen eller behovet for mineralske ressurser i kommunen i de to gjeldende arealdelene for Leksvik og Rissa. Mineralressurser er heller ikke tatt inn som eget tema eller som deltema under naturressurser i planprogrammet som kommunen nå legger frem. DMF forventer at kommunen sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster i tråd med de nasjonale forventningene. Det må gjøres en vurdering av hvordan de registrerte mineralforekomstene skal håndteres og skjermes i planleggingen for å unngå båndlegging som kan medføre at framtidig utnyttelse ikke blir mulig. DMF ber derfor om at mineralressurser blir tatt inn som eget tema i planprogrammet til revidert kommuneplan. Vi ser av planprogrammet at behov for massedeponi og masseuttak i hele kommunen er oppført under andre behov. I den forbindelse anbefaler vi å benytte NGU sin grus- og pukkdatabase som kunnskapsgrunnlag. Det er i Indre Fosen kommune en rekke registrerte forekomster av ulik verdi. I tillegg har DMF registrert fem masseuttak i drift, deriblant Fiksdal skiferbrudd, Finlian og Overskott steinbrudd. Det er relativt få områder i de to gjeldende planene som er avsatt til råstoffutvinning. DMF anbefaler at kommunen legger opp til en kartlegging av ressurstilgang og behov for mineralressurser ved revidering av kommuneplanen. Når det gjelder massedeponi anbefaler vi at det ikke blir deponert masser over viktige mineralforekomster. Dette for å hindre nedbygging av forekomstene og for å unngå arealbrukskonflikter i pågående og fremtidige masseuttak. <u>Konsekvensutredning</u> Vi minner om at hensynet til mineralske ressurser skal ivaretas i konsekvensutredningen, jf. Forskrift om konsekvensutredning (2017).	Dette er et nyttig hjelpemiddel.

Det er viktig at det kommer fram om nye byggeområder eller støy-/støvfølsomme områder vil bli berørt av eller komme i konflikt med muligheten for framtidig utvinning av registrerte mineralske ressurser. Eventuell omdisponering av arealformål må komme tydelig fram av plandokumentene når disse legges ut til offentlig ettersyn. <u>Forvaltning av ikke-fornybare ressurser</u> For å få en god og bærekraftig forvaltning av våre mineralressurser oppfordrer DMF til at det lages egne temaplaner for mineralressurser. Planene kan lages som kommunedelplaner i hver enkelt kommune men vi oppfordrer sterkt til at det utarbeides regionale planer for mineralressurser. Dette er i tråd med Regjeringens nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging som spesifikt legger til grunn at behovet for og tilgangen til byggeråstoffer må vurderes i et regionalt perspektiv.	Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.
7. Fovsen Njaarke sijte v/ Svein Bjørk, plankonsulent Nord-Trøndelag reinbeiteområde Fovsen Njaarke sijte (Fosen reinbeitedistrikt) har beiterett i store deler av kommunen, og kan derfor bli betydelig påvirket av en revidering av kommuneplanens arealdel. Reinbeitedistriktet driver i to atskilte sijter (driftsgrupper), og det er den sørligste gruppen (sør-gruppen) som benytter områdene i Indre Fosen kommune. Foruten Indre Fosen, har sør-gruppen beiteområder i Åfjord, Verran, Bjugn og Inderøy kommuner. Sijten består av 3 siidaandeler (driftsenheter) og har et øvre reintall (før kalving) på 1050 rein. I Indre Fosen kommune er det hovedsakelig høstvinter- og vinterbeiter (se vedlagt kart). Gruppens utfordringer i dag er store rovvilttap og tap av beiteområder. Tap av beite skjer gjennom tekniske inngrep som f.eks. fritidsbebyggelse, kraftproduksjon (vann og vind) og veibygging. Det fysiske arealtapet er begrenset for de fleste inngrep, men det er menneskelig ferdsel og aktivitet i tilknytning til inngrepene (indirekte konsekvenser) som har de største, langvarige effektene for reindrifta. Effekter av inngrep på reins beitebruk varierer med flere faktorer, men er påvist mange kilometer fra inngrep. Spesielt utgjør vindkraftutbyggingen på Storheia en alvorlig trussel mot den langsiktige, bærekraftige reindrifta på Fosen. Storheia utgjør sammen med gamle Mosvik kommune og de nord-østlige delene av Indre Fosen vinterbeitene til Sør-gruppen. Arealet som vindkraftutbyggingen på Storheia berører er anslått til å utgjøre 1/3 av vinterbeitene til sør-gruppen. Dette gir derfor de resterende vinterbeitene særs stor verdi. De ulike årstidsbeitene må sees under ett og uavhengig av kommunegrenser. <u>Kunnskapsgrunnlag</u> Reindriftens arealbrukskart er tilgjengelig på NIBIOs kartløsning	Dette er nyttige hjelpemiddel.

Kilden. Sammen med distriktsplanen (tilgjengelig på fylkesmannens hjemmesider) gir dette kommunen et godt utgangspunkt for å få en forståelse av reindriftas områdebruk. I tillegg har Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidet en temaveileder for reindrift som klargjør de virkemidlene kommunen kan ta i bruk for å synliggjøre og fremme reindrifta i planleggingen. <u>Hensynssoner</u> Reindriftens flyttleier har et strengt vern, jfr. reindriftslovens § 22, og skal ikke stenges. Det kan være hensiktsmessig å legge de inn i plankartet som hensynssone for å synliggjøre vernet som flyttleiene har. <u>Konsekvensutredning</u> Dersom det er et visst omfang av nye arealformål i dagens LNF-R-områder som berører reinbeite, må reindrift behandles som et eget tema i konsekvensutredningen. Minner derfor om at det må utarbeides en helhetlig konsekvensutredning, jfr. forskrift om konsekvensutredning § 21, tredje ledd, siste setning, som sier at: <i>... der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.</i> Samlet vurdering er viktig for å se konsekvensene av tiltak for hele reinbeitedistriktet, ikke bare for mindre områder, jfr. beskrivelsen i innledningen. Distriktet forventer uansett omfang at det foretas individuelle konsekvensvurderinger for reindrift av nye byggeområder der det er relevant. <u>Medvirkning</u> Vi ber om å bli involvert i det videre arbeidet med planen. Dialog i planfasen (forut for høring) er veldig nyttig for å avklare innspill og arealendringer kommunen vurderer. Avhengig av omfang kan dette gjøres med arbeidsmøter eller dialog pr. e-post. Bare ta kontakt dersom det er spørsmål til vår uttalelse. Undertegnede er kontaktperson for Fovsen Njaarke sijte i det videre arbeidet. Med vennlig hilsen Svein Bjørk, plankonsulent Nord-Trøndelag reinbeiteområde	Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.
8. Fylkesmannen i Trøndelag Fylkesmannen har som sektormyndighet mottatt melding om igangsatt arbeid med ovennevnte reguleringsplan, og har følgende foreløpige vurdering av planen: Overordnede føringer Det er positivt at kommuneplanens arealdel revideres relativt kort tid etter kommunesammenslåingen. De to gjeldende arealdelene	

begynner å bli gamle, Leksvik sin fra 1999 og Rissa sin fra 2010. Etter vedtak vil de bli erstattet av en ny samlet arealplan.

Landbruk og KLMI

Arealregnskap

For å ivareta en god utnyttelse av arealressursene, må kommuneplanen bygge på et arealregnskap som viser utbyggingspotensialet i gjeldende arealplaner sammen med beregnet behov for nye utbyggingsområder.

Vi ser at det skal foretas en gjennomgang av arealreserver som ikke er realisert siden forrige revidering, spesielt innenfor bolig-, fritidsbolig-, og næringsarealer som ikke er tatt i bruk. Det skal vurderes om arealreserver skal videreføres, tilbakeføres eller utvides.

Vi kan i den forbindelse vise til Steinkjer kommune som et godt eksempel. I forbindelse med nylig revidert arealdel ble noen av de klarlagte byggeområdene i gjeldende arealdel for Steinkjer, tilbakeført til landbruksformål av jordvern hensyn.

Effektiv arealbruk

Det er ifølge planprogrammet et overordna ønske og mål for utviklingen å prioritere vekst i folketallet. Da er det samtidig viktig å fokusere på fortetting som også er foreslått i planprogrammet.

En god arealutnyttelse kan bidra til å spare landbruksområder og sikre omkringliggende jordressurser i et langsiktig perspektiv.

Vi viser i den forbindelse til Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging hvor det er angitt følgende:

«kommunene bør i overordnede planer fastsette minimumskrav til utnytting i fortettingsområder».

Vi anbefaler derfor at dette innarbeides for sentrumsnære utbyggingsområder. Dette kan gjelde både areal avsatt til bolig (boligtetthet), næring, sentrumsformål, og offentlig bebyggelse. I den forbindelse må det også legges til rette for en effektiv arealbruk til parkeringsformål (inkl. parkering under bakken).

Det er viktig at det settes krav både til eksisterende og nye områder.

For å redusere det totale arealbehovet er det også nødvendig at fortettingspotensialet i eksisterende utbyggingsområder realiseres før man tar i bruk nye areal. Vurderinger i den forbindelse må fremgå av planforslaget.

Gang- og sykkelveger

Dersom det er behov for nye gang- og sykkelveger i kommunen, er det viktig at dette synliggjøres på kommuneplannivå. Tilrettelegging for gang- og sykkelveger vurderes som positivt både med hensyn til trafiksikkerhet, i folkehelsesammenheng og i klimasammenheng. I enkelte tilfeller medfører det imidlertid også et betydelig arealinngrep som kan få store konsekvenser for andre verdier langs strekningen. Fylkesmannen påpeker derfor at det er viktig at omfattende tiltak utredes og avklares i kommuneplansammenheng.

Spredt utbygging

I områder utenfor sentrum, tettsteder og regulerte områder vurderes det avsatt areal til spredt boligbebyggelse, ifølge planprogrammet. Spredt boligbebyggelse kan være positivt for livet i grenda, som igjen er viktig for å opprettholde landbruket. Samtidig kan spredt utbygging bidra til fragmentering av landbruks- og naturområder. I neste omgang kan dette medføre drifts- og miljømessige ulemper, endringer av kulturlandskapet samt vanskeliggjøre muligheter for utvidelser av landbruksdrift etc. Det er derfor viktig å sikre gode vurderinger av totalbelastningen for et område, og tilpasse omfangskriteriene deretter. I den forbindelse er det også sentralt å vurdere virkningene i et langsiktig perspektiv, med f.eks. framtidig behov for g/s-vei. Dersom spredtområdene omfatter jordbruksareal, er det viktig å sikre at ny bebyggelse eller atkomst ikke berører dyrka eller dyrkbar mark gjennom lokaliseringkriteriene. I tillegg bør det vurderes om det skal innarbeides en minimumsavstand mot gårdstun/driftsbygninger. Dette for å unngå drifts- og miljømessige ulemper.

Konsekvensutredning

Det er positivt at det legges opp til en vurdering av virkningene av både hvert enkelt nytt utbyggingsområde samt av de samlede arealbruksendringene i planen.

Vurdering av samlede virkninger kan gjøres både etter arealformål og utredningstema, jf. veileder for konsekvensutredninger - kommuneplanens arealdel.

Veilederen angir at det også er viktig å vurdere virkningene av forslag til strategi for framtidig arealbruk – hvordan disse vil påvirke miljø og samfunn.

Landbruk

Landbruksressursene

Siden forrige kommuneplanrullinger er jordvernet skjerpet inn ved Stortingets behandling av nasjonal jordvernstrategi i desember 2015. Et enstemmig storting vedtok her at omdisponering av dyrka jord innen 2020 skal reduseres fra 6000 daa/år til 4000 daa/år.

Det nye jordvernmålet er en ambisiøs målsetting, en målsetting som innebærer at jordvernet må vektlegges tungt i alle arealsaker.

Stortingets næringskomite uttrykte samtidig en klar forventning om at kommunene er mer restriktive når det gjelder bygging av fritidsboliger, boliger og næringsbygg på dyrka og dyrkbar jord.

Fylkesmannen vil påpeke at det skal være samfunnsinteresser av stor vekt som ligger til grunn for omdisponering av dyrka mark. Det er også viktig å utrede alternativer dersom det foreslås utbyggingsområder på dyrka mark. Av forslaget til planprogram fremgår det ikke hvilke konkrete utbyggingsområder som kan være aktuelle. Vi forventer imidlertid at jordvernet blir et viktig tema i planarbeidet, og vil allerede nå signalisere at vi vil ha en streng holdning til eventuelle planer om omdisponering av jordbruksareal. Generelt ser vi behov for økt fokus også på de dyrkbare arealene i fylket og den ressursen de representerer, i tillegg til de allerede dyrka arealene. Vi vil også

påpeke viktigheten av langsiktige og klare grenser mellom utbyggingsområder og viktige jord- og skogbruksområder.

Kulturlandskapshensyn må også bli vektlagt i vurderingen av nye utbyggingsområder. Videre har skogarealene stor betydning for verdiskapinga i kommunen, og skog i vekst binder karbon. I vurderingen av fremtidige utbyggingsområder bør man unngå hogst og nedbygging av ungskog og yngre produksjonsskog i god vekst. Skog mot fjell og kyst har en særlig viktig funksjon m.h.t. klimapåvirkning. Det viktigste grepet for å hensynta dette, er å bevare mest mulig av den eksisterende vegetasjonen. Ved vurdering av nye fritidsområder vil vi nevne at det kan oppstå konflikter mellom skogbruk og fritidsbebyggelse i forbindelse med drift av skog. Det viktigste grepet er at fritidsbebyggelsen styres unna de økonomisk viktigste skogområdene. Videre at det tas hensyn til at skog vil vokse og gi redusert utsikt/økt skygge, ved lokalisering i eller nært tidligere hogstområder. Nye områder bør også styres unna viktige beiteområder. Generelt vil det i områder med sterke beiteinteresser oppstå behov for inngjerding av enhetene i hytteområdet, noe som kan medføre konflikter over tid.

I forslag til planprogram fremgår det hvilke utredningstema som vil være aktuelle, men disse er kun beskrevet stikkordsvis. Innholdet bør konkretiseres, slik at det gjøres etterprøvbart hvordan de ulike temaene skal utredes/vurderes.

For jord-, skog- og beiteressurser er det viktig at følgende utredes:

- Arealomfang (permanent og midlertidig)
- Arealkvalitet: Jordens og skogens produksjonsevne, samt beitekvalitet
- Driftsmessige konsekvenser, arronderingsmessige forhold før og etter tiltak
- Indirekte konsekvenser
 - o press mot tilgrensende landbruksområder
 - o vekstretning
 - o adkomst til tilgrensende landbruksområder
- Konsekvenser for kulturlandskap
- Konsekvenser for eventuelle MiS-figurer (miljøregistreringer i skogbruket)
- Eventuelle avbøtende tiltak

Under virkningene av de samlede arealbruksendringene ber vi om at virkning på jordressursen i form av samlet omfang (arealtall) tas inn, samt hvordan framtidig arealbruk vil påvirke jordressursene i kommunen (tekstlig beskrivelse).

Reindrift

Reindriftslovens § 19 fastslår at reindriften har beiterett i fjellet og annen utmarksstrekning, og at beiteretten gjelder hele året. Reindriften er derfor rettighetshaver og en sentral høringspart i alle saker som berører utmark.

Det er sørgruppen i Fovsen Njaarke sijte (Fosen reinbeitedistrikt) som har beiteområde i Indre Fosen og reindrifta er en sentral bruker av kommunens utmarksarealer. En forsvarlig og forutsigbar arealdel som ivaretar reindriftas interesser er derfor meget viktig. Kartfestet informasjon om reindriftens arealbruk i kommunen finnes på <http://www.gint.no>.

Det foreligger også en bruksplan for Fovsen-Njaarke sijte på hjemmesiden til Fylkesmannen, hvor beitebruken er ytterligere beskrevet.

I planprogrammet vises det til at samfunnsdelen er retningsgivende for arbeidet med revidering av arealdelen.

Reindriftsavdelingen uttalte i samfunnsdelen til Leksvik kommune at Fovsen Njaarke sijte bør synliggjøres, først og fremst for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.

Leksvik kommune har i samfunnsdelens pkt. 2.5 oppgitt at man skal fortsatt ha en god dialog med reindrifta, noe som er positivt. Derimot mangler det fokus på vern av reindriftens arealer og viktigheten av reindrift som en viktig bærebjelke for bevaring av samisk kultur og samfunnsliv.

Videre er reindriftsutøvere en gruppe som det skal tas særlig hensyn til i planprosessen, jfr. plan- og bygningslovens § 5-1 *Medvirkning*. I forslaget til planprogram pkt 2.2. med oversikt over interessenter er Fovsen Njaarke sijte ikke oppført. I følge adresselista er heller ikke planprogrammet sendt på høring til reinbeitedistriktet. Vi ber derfor om at kommunen sender høringen til distriktet.

Reindriftsavdelingen viser videre til uttalelsen til Rissa og Leksviks felles planstrategi. Her, som i samfunnsdelen, påpekte vi viktigheten av at Fovsen Njaarke sijte/ Fosen reinbeitedistrikt synliggjøres i kommuneplanens arealdel. Dette fordi sijten har bruksrett innenfor kommunenes område. Et minimum ville være å foreta de prioriteringer som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv. Videre at kommunen foretar en grundig vurdering av tiltak/ arealdisponeringer i forhold til reindriftsinteressene, spesielt i forhold til andre arealinngrep i reinbeitedistriktet.

Slike arealdisponeringer skal iht. § 3 i KU-forskriften konsekvensutredes dersom planen eller tiltaket kan komme i konflikt med utøvelsen av samiske utmarksnæringer, eller er lokalisert i reindriftens særverdiområder eller minimumsbeiter, og kan komme i konflikt med reindriftsinteresser eller på annen måte kan komme i konflikt med reindriftens arealbehov, jf. § 10 bokstav b.

Dette gjelder spesielt Fovsen Njaarke sijte som er sterkt berørt av flere arealinngrep, blant annet vindkraftutbygginger. For en bærekraftig reindrift er man avhengige av gode og sammenhengende beitearealer. For at reindrifta og andre næringer skal være bærekraftige vil det være viktig at man finner løsninger som medfører at de enkelte næringene ikke legger begrensninger på andre næringer, noe som også gjelder spredt fritidsbebyggelse. Løsningene kan blant annet gjøres gjennom bruk av hensynssoner, LNFR-områder

Fovsen Njaarke sijte har levert innspill, og er tatt inn som interessant under pkt 2.2. i planprogrammet og i adresselista.

og krav til innhold i konsekvensutredninger jfr. forskrift om konsekvensutredning § 21, tredje ledd for temaer hvor reindrifta blir berørt.

Gjennom en god arealplan hvor reindriftas bruk er utredet vil kommunen ha et godt grunnlag for arealforvaltning og en forutsigbar arealbrukspolitikk hvor man ivaretar reindriftas interesser, med lavest mulig konfliktnivå i framtiden.

Klima og miljø

Som klima- og miljømyndighet vil vi i planprosessen vektlegge ivaretagelsen av en samordnet areal- og transportplanlegging, klima og energi, naturmangfold, vassdrag, landskap, grønnstruktur og friluftsinnteresser. Problematikk knyttet til forurensning i form av støv, støy og forurensning i grunnen og vannforekomster er også viktig for Fylkesmannen som klima- og miljømyndighet. Vi finner det på nåværende stadium i planprosessen vanskelig å vurdere hvorvidt planen vil kunne komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn.

Konsekvensutredning

Som del av det videre planarbeidet bør det vurderes behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag for naturmangfold i planområdet for å få et best mulig beslutningsgrunnlag. Indre Fosen kommune har mange naturverdier, men kunnskapsgrunnlaget rundt enkeltarter, naturtyper og økosystem varierer og det er mye natur som ikke er kartlagt. Dette i motsetning til f.eks. kongeørn hvor Indre Fosen utmerker seg positivt mtp. kunnskapsgrunnlaget. Fylkesmannen viser til at naturmangfoldloven fremhever behovet for kunnskapsgrunnlag og for vektlegging av føre-var-prinsippet ved offentlige beslutninger. Behovet for kunnskap er også bakgrunnen for at det i plan- og bygningsloven kreves at det skal utarbeides planprogram og konsekvensutredninger for alle større utbyggingstiltak.

Kunnskap om tiltakets omfang og konsekvenser gir et godt beslutningsgrunnlag og gjør at den offentlige forvaltningen kan forvalte ressurser og samfunn på en mest mulig bærekraftig måte.

Statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP)

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP), skal legges til grunn for kommunens arealplanlegging, og vil vektlegges i vår vurdering av planen når den kommer på høring. Vi vil råde kommunen til å gjøre en vurdering av fremtidige utbyggingsmønstre i kommunen opp mot målene i SPR-BATP.

Vi ber om at målet med retningslinjen også sees i et regionalt perspektiv. Det er et nasjonalt mål at veksten i persontrafikken skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Dette må søkes innarbeidet ved revidering av kommuneplanens arealdel.

Strandsone

Det er et høyt press på strandsonen i deler av kommunen, særlig

områder som omfattes av tidligere Rissa kommune. En helhetlig utvikling av ny bolig- og fritidsbebyggelse, flytebrygger, næringsområder etc. som ivaretar natur- og friluftsinteressene i strandsonen i et langsiktig perspektiv er viktig. Dette vil bli et viktig tema i den videre prosessen. Ifølge Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjø gjelder byggeforbudet i PBL § 1-8 generelt og skal som hovedregel praktiseres strengt. Kommunene skal vurdere hensynet bak § 1-8 i arbeidet med helhetlige utbyggingsstrategier i kommuneplanen, og eldre planer bør revurderes i kommuneplanens arealdel som del av ordinær rullering. I denne vurderingen skal lovens skjerpede krav disse i retningslinjene legges til grunn.

Vann og vassdrag

Utbyggingspresset langs enkelte vann og vassdrag kan være like stort som i strandsonen langs sjøen, samtidig som det ofte er store friluft-, natur- og kulturlandskapsinteresser knyttet til disse områdene.

Norske vassdrag er en verdifull ressurs. Innsjøer, tjern, elver og bekker er viktige landskapselement samtidig som det gir grunnlag for et rikt plante- og dyreliv. Vassdrag er ofte sentrale elementer i nærmiljø og en viktig ressurs for naturopplevelse og friluftsliv. Elveos og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige landskapstypene vi har med tanke på landskapsøkologi og biologisk mangfold, men er i stor grad utsatt for nedbygging.

For å ivareta disse verdiene er det viktig at det settes av et belte ned mot vannet/vassdraget, hvor det ikke tillates bebyggelse. Et slikt belte bør være på minimum 50 meter, og vil bidra til å ivareta landskapstyper og miljøtyper, bevare det vassdragsnære biologiske mangfoldet, verne bebyggelse mot flom og sikre tilgjengelighet for allmennheten.

Klimatilpasning, overvann og blå-grønne strukturer

Det er viktig at det gjøres en vurdering av overvann i det videre planarbeidet. Når områder fortettes, blir det i den videre planleggingen viktig å fokusere på å bevare blå-grønne strukturer. Når grønne, drenerende flater bygges igjen, må det sikres god overvannshåndtering. I stedet for å føre alt overvann til eksisterende overvannsnett bør det vurderes åpne overvannsløsninger.

God overvannshåndtering er viktig både for å sikre robuste anlegg som kan håndtere forventede klimaendringer som økt nedbørintensitet og –mengde. Grøfter og åpne bekker har ofte større kapasitet og fleksibilitet enn ledningsnett. God overvannshåndtering er også viktig for å bidra til redusert avrenning og forurensning til sjø og vassdrag. Åpne vannårer kan også tilføre kvalitet til planområdet i form av en mer variert grønnstruktur og rikere naturmangfold.

Forurensing

Landbruksvirksomhet og avløp er ifølge vannforvaltningsplan for Trøndelag de to viktigste påvirkningene på vannforekomster i regionen. Det er gjennomført vannmiljøovervåking i Indre

Fosen kommune og utarbeidet en tiltaksplan for opprydding av spredte avløp i tidligere Rissa kommune. Tiltaksplaner for spredte avløp må vurderes innarbeidet i kommuneplanen, med mål om å oppnå god økologisk tilstand innen utgangen av 2021.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Fylkesmannen påpeker avslutningsvis at alle saker som berører natur- og miljø skal vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 (jf. nml § 7). Før det fattes vedtak i saken må det skriftlig redegjøres for hvordan prinsippene §§ 8-12 er vurdert. Manglende synliggjøring av dette vil regnes som en saksbehandlingsfeil.

Barn og unge

Fylkesmannen minner om T-2/08 med Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen. Her gjøres rede for ulike krav til den kommunale planleggingsprosessen og krav til fysisk utforming av arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge. Barn har rett til å bli hørt og si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt. Fylkesmannen minner om Barnekonvensjonen artikkel 12, og oppfordrer til å involvere barn og unge i å bli hørt og å kunne medvirke gjennom planarbeidet. Likeså at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn.

Helse og omsorg

Det har betydning for trivsel og helse hvilke formål ulike arealer benyttes til og hvordan ulike arealformål plasseres i forhold til hverandre. Det er derfor positivt at samfunnsplan, folkehelse og bred medvirkning i planprosessen ligger til grunn i videre planarbeid. Indre Fosen jobber mot å bli sertifisert som trafiksikker. Tilrettelegging for myke trafikanter med sikre gang- og sykkelveier gir både bedre trafiksikkerhet og kan bidra til å øke aktivitetsnivået og sosial kontakt, spesielt gjelder dette barn og unge. Bruk av nytteverdi som parameter i arealdelen har gitt et godt grunnlag for å prioritere. Fokus på gang – og sykkelveier gjennom arealplanverket er positivt, men må følges opp med økonomiske virkemidler. Det er positivt at relevante tema for folkehelse skal konsekvensutredes.

Arealdelen setter en standard og er førende for underliggende område- og detaljreguleringsplaner. Tydelige bestemmelser er derfor viktig også for folkehelserelevante tema. Andre aktuelle temaer som er viktig for folkehelse er tilgang til lys og tilgang til gode uteområder som oppleves som trygge for innbyggerne samt boligsammensetninger, herunder hvilken effekt planlagte tiltak vil kunne ha for utjevning av sosiale ulikheter i helse. Den demografiske utviklingen med en økende andel og antall eldre vil sette press på helse- og omsorgstjenestene. Organiseringen av rasjonell tjenesteyting er lettere å få til hvis befolkningen, spesielt de eldre, samles mer i tettsteder og nært disse. Tettstedsutviklingen er derfor også av betydning for å gjøre det mulig også i fremtiden å ha bærekraftige tjenester. Prioritering av arealer til

Dette vurderes i forbindelse med konsekvensutredningen.

omsorgsleiligheter og andre tjenesterelevante formål må sees i sammenheng med planer for sektorområdene og boligplanen.

I Meld. St.15 «Leve hele livet» vises det til at andelen eldre blir høyere og det blir flere av de eldste. Samtidig skal flest mulig eldre bli boende i egen bolig. I meldingen fokuseres det blant annet på hvordan fysisk inaktivitet og ensomhet kan forebygges. Et universelt tilrettelagt nærmiljø gjør at flere, både eldre og andre med redusert forflytnings- og orienteringsevne, kan ferdes tryggere, være fysisk aktive og benytte seg av sosiale møteplasser, grøntområder og kollektivtransport.

Samfunnssikkerhet

Kommunen skal i kommuneplanens arealdel gi et godt oversiktsbilde over hva som er de samfunnssikkerhetsmessige utfordringene knyttet til arealene i kommunen. Kommuneplanen skal gi rammer og retningslinjer for nye utbyggingsformål og fremtidig arealbruk. Rammene og retningslinjene bør være forutsigbare når det foreslås områder for fremtidig utbygging, slik at risiko og sårbarhetsforhold kan vurderes.

Krav om ROS-analyse gjelder alle planer for utbygning iht. plan- og bygningsloven § 4-3. I kommuneplanens arealdel skal derfor ROS-analyse gjennomføres, og som hovedregel dokumenteres i konsekvensutredningen. Forskrift om konsekvensutredning stiller videre krav til bruk av ROS-analyse som metode når samfunnssikkerhet skal vurderes. Analysen skal danne grunnlag for videre arealplanprosesser på alle nivå, og skal inngå som en av forutsetningene for arbeidet med kommuneplanen.

I ROS-analysen skal risiko og sårbarhet vurderes med sannsynlighet og konsekvens. Det skal gjøres en vurdering av både eksisterende risiko knyttet til arealene i seg selv, og hvordan en utbygging kan påvirke risikobildet. ROS-analysen benyttes til å vurdere om aktuelle områder er egnet til utbygging, eller om andre områder må vurderes. Dersom det ikke er krav om reguleringsplan må ROS-analysen vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som er av betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, samt om utbyggingen kan medføre endringer i risiko- og sårbarhetsforhold.

Det vil være relevant å bruke kommunenes helhetlige ROS-analyse som del av grunnlagsmaterialet i arbeidet med samfunnssikkerhet i kommuneplanens arealdel. Videre er det viktig å benytte de verktøyene som er relevante i plan- og bygningsloven for å sikre at hensyn til samfunnssikkerhet blir ivarettatt. Eksempler på dette er hensynssoner, planbestemmelser og arealformål. Kjente faresoner bør markeres som hensynssoner i plankartet, og det skal da knyttes særlige bestemmelser til tiltak i slike områder.

I en kommune med utfordringer bl.a. knyttet til kvikkleire, skred og områder med flom, vil man gjennom god arealplanlegging kunne begrense risiko, sårbarhet og ulemper, og dermed bedre

samfunnets robusthet i møte med fremtidens klimautfordringer. Det er viktig at slike momenter står sentralt i kommunens arealdisponering. I tillegg er det relevant å vurdere eventuelt virksomhetsbasert risiko som kan påvirke arealbruk, som for eksempel ulykker/utslipp knyttet til industri og naturreisiko som skog- og lyngbrann.

Videre arbeid

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at dette er en veiledende uttalelse basert på de opplysningene som fremkommer av oppstartsvarelet. Fylkesmannen vil komme tilbake med en endelig uttalelse når planen sendes på høring.

- Fylkesmannen ønsker å oppnå best mulig dialog og tidlig avklaring av nasjonale og viktige regionale interesser. Fylkesmannen oppfordrer kommunene til å benytte seg av regionalt planforum som en arena for dette. Saker meldes inn til Trøndelag fylkeskommune på postmottak@trondelagfylke.no
- Ønsker kommunen avklaringer under utarbeidelse av planforslaget er det mulig å ta kontakt med Fylkesmannens fagavdelinger eller saksbehandler på kommunal- og justisavdelingen. Se kontaktliste.
- Kartverket tilbyr kvalitetssikring av arealplaner etter plan- og bygningsloven og vi minner om at det ved høring sendes ett eksemplar av SOSI-fil og pdf-fil til Kartverket Trøndelag på epost: plantrondelag@kartverket.no

Med hilsen

Alf Petter Tenfjord (e.f.)

seksjonsleder Kommunal- og justisavdelingen

Thomas Møller

seniorrådgiver, Kommunal- og justisavdelingen

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Thomas Møller – 74 16 81 26

Klima og miljø: Håvard Kvernmo – 74 16 81 37

Landbruk: Laila Marie Sorte – 73 19 92 87

Samfunnssikkerhet: Ingrid Wedø – 74 16 81 76

Oppvekst og velferd: Knut Olav Dypvik – 74 16 83 74

Helse og omsorg: Ann Marit Kristiansen – 74 16 82 14

Reindrift: Risten-Marja Inga – 74 13 80 53

Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.

9. Rissa Næringsforum

Rissa Næringsforum melder herved at vi ser det som naturlig at vi er høringsinstans i plansaker på lik linje som feks. Fosen Innovasjon.

Med hilsen

Rissa Næringsforum

Olbert Aasan, styreleder

Under pkt 2.2. Interessenter endres Fosen Innovasjon AS til *Næringsforeninger i Indre Fosen*. Slik informeres da alle næringsforeninger i kommunen.

10. Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Brann- og redningstjenesten minner om følgende:

- Det må legges til rette for at brann- og redningstjenesten skal kunne utføre effektiv rednings- og slokkeinnsats, uansett årstid, også i anleggsperioden. Dette innbefatter også en hensiktsmessig plassering av og nødvendig antall brannkummer, samt ivaretagelse av forskriftsmessig slokkevannskapasitet. Dersom det skal benyttes automatisk sprinkleranlegg i bygningene, må det også tas hensyn til dette ved vurdering av slokkevannskapasiteten. Disse forutsetningene må være avklart og i henhold til krav i lover og forskrifter, for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Det vises blant annet til plan- og bygningsloven § 27-1 og byggt teknisk forskrift (TEK 17) §§ 11-1, 11-17 og 15-9 med veiledning. I henhold til plan- og bygningsloven skal det på planstadiet, foreligge en risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. § 4-3.
- Det påpekes at tilgjengelighet for innsatsmannskapene skal være tilfredsstillende når bygget/byggene tas i bruk (blant annet skal eksisterende og nye brannkummer, vannkapasitet, adkomstveier og oppstillingsplasser for bygget/byggene være tilfredsstillende fra dette tidspunktet).
- Under og etter anleggsperioder skal også tilgjengelighet for innsatsmannskaper til omkringing bygninger opprettholdes. Det må sikres at sprinkleranlegg og slokkevannsforsyningen fungerer som forutsatt. Dersom vanntilførselen ikke er tilstrekkelig i perioder må det etableres kompensierende tiltak som minimum gir tilsvarende sikkerhet.
- Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS disponerer ikke maskinelt høyderedskap i Indre Fosen kommune

Indre Fosen kommune er det 5 brannstasjoner. Rissa brannstasjon har dreierende vaktordning og de øvrige brannstasjonene Stjørna, Stadsbygd, Leksvik og Vanvikan har ikke vaktordning. Det må tas hensyn til dette i planleggingen.

- Innsatstiden for de forskjellige bygningene må være forskriftsmessig, jf. forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 4-8 Innsatstid, med veiledning.
- Det må tas hensyn til risikoen som kan forekomme ved etableringer av områder til offentlige formål, etablering av nye områder og endret bruk av områder.
- Avstanden mellom bygningene må ivaretas for å forebygge at en eventuell brann i området ikke får urimelig stor konsekvens. Avstanden skal være minst 8 meter med mindre det er iverksatt andre tiltak som hindrer brannspredning mellom byggverkene, jf. TEK 17§ 11-6.
- Brannsikkerheten i bygningene skal være i henhold til forskriftskravene.
- Kjeller (parkeringskjeller eller andre rom under terreng) som bygges utenfor bygningskropp, må vies spesiell

oppmerksomhet, særlig med tanke på belastningen ved oppstilling av utrykningskjøretøy, og etablering av nødvendige brannvannskummer i området. • Lading og plassering av gjenstander og utstyr i rømningsveier er ikke tillatt. • Dersom det tilrettelegges for lading av fremkomstmidler (som sykler og el-biler) innvendig parkering, må brann sikkerheten ivaretas. Det vises til utarbeidede rapporter. • Brannfarlig gass skal ikke oppbevares i kjeller. Det anbefales derfor ikke parkering av gassdrevne kjøretøy i parkeringskjeller under bakkenivå. Det vises til utarbeidede rapporter. • For å sikre brann- og redningstjenestens radiokommunikasjon, må det i byggverk uten innvendig radiodekning, og hvor det kan bli behov for røykdykking, tilrettelegges med teknisk installasjon slik at brann- og redningstjenesten kan benytte eget samband. • Alarmorganisering for brannalarmanlegget (herunder plassering av brannsentral med bisentraler, nøkkelbokser, varsellamper, merking og orienteringsplaner) må være utført på en slik måte at brann- og redningstjenesten kan gjøre en rask og effektiv innsats uten unødig tidsopphold. • Dersom det skal benyttes solcelleenergi, må det også tas hensyn til tilgjengeligheten for innsatsmannskap. • Dersom det er planer om å benytte stoff som kommer inn under forskrift om håndtering av farlig stoff, som for eksempel bolig-gass, må lagring, bruk og arealmessige begrensninger rundt utstyr og anlegg fastsettes på bakgrunn av en risikovurdering. Disse forholdene må vurderes og prosjekteres av foretak med tilstrekkelig kunnskap og godkjenning. Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS viser videre til retningslinjer vedrørende Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap i TBRT's kommuner. Disse beskriver blant annet veiens minste kjørebredde, maksimal stigning, minste fri kjørehøyde, svingradius og akseltrykk. Det vises også til TEK 17§ 11-17 Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap med veiledning. Det minnes om at framtidige bygninger og områder kan bli vurdert som særskilte brannobjekter i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovens § 13. Vi ønsker å kunne uttale oss i den videre saksgangen.	Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.
11. Trøndelag fylkeskommune I forbindelse med arbeidet inn mot ny kommuneplan er det viktig at det utarbeides en oversikt som viser hvor mye ledig areal som er tilgjengelig for bolig-, næring- og hyttebygging i kommuneplanen og vedtatte reguleringsplaner. Tilgjengelig areal må ses i sammenheng med behovet for ny bebyggelse for planperioden. Det er viktig å	

utnytte fortettingspotensialet i eksisterende utbyggingsområder før man tar i bruk nye areal.

Nedbygging langs sjø og vassdrag er et tiltagende problem i Trøndelag. Det er et høyt press på strandsonen i deler av Indre Fosen kommune. Ifølge Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjø gjelder byggeforbudet i PBL § 1-8 generelt og skal som hovedregel praktiseres strengt. Utbyggingspresset langs enkelte vann og vassdrag kan være like stort som i presset langs sjøen. Det er viktig å ivareta verdiene (friluftsliv, landskap, allmenn tilgang...) som ligger innenfor 100-metersbeltet langs sjø og i vann og vassdragsbeltene.

Vannforvaltning

Vi viser til Regionale vannforvaltningsplaner for Vannregion Trøndelag. Planene setter konkrete miljømål for alle vannforekomstene i kommunen. Indre Fosen kommune tilhører Nordre Fosen vannområde.

Indre Fosen kommune oppfordres til å gjengi at fastsatte miljømål etter vannforskriften er styrende for kommunen når det gjelder all forvaltning som kommer i kontakt med vann. Dette vil gjøre at kommunen ivaretar og utvikler et godt nok vannmiljø overalt, til nytte og gagn for innbyggere, næringsliv og alt liv i omgivelsene.

Forvaltningen av vann må derfor ses som et overgripende hensyn som kommunen må vektlegge i all virksomhet.

Til orientering har Nordland fylkeskommune utarbeidet en veileder om vannforskriften i kommunal planlegging:

<http://www.vannportalen.no/globalassets/vannregioner/nordland/nordland---dokumenter/publikasjoner/veileder---helhetlig--vannforvaltning--i-kommunene.pdf>

Akvakultur

Akvakulturvirksomhet blir regulert gjennom akvakulturloven.

Siden 1.1.2010 har fylkeskommunen vært tildelingsmyndighet og hatt ansvar for koordinering av søknader om akvakulturtillatelser. Et av vilkårene som må være oppfylt ved tildeling av akvakulturtillatelse, er at tiltaket ikke er i strid med vedtatte arealplaner eller vernetiltak.

I plan- og bygningsloven er akvakultur definert blant formålene under §11-7 nr. 6, og kan enten benyttes som formål alene, eller i kombinasjon med en eller flere av de andre arealbruksformålene som er definert her. §11-11 nr. 3 gir hjemmel til å lage bestemmelser til hvordan akvakultur kan etableres på overflaten, i vannsøylen og på bunnen. Det er videre anledning til å ha bestemmelser om hvilken artsgruppe eller arter av akvakultur som enkeltvis eller i kombinasjon kan etableres jf. §11-11 nr. 7.

Indre Fosen ligger i Trondheimsfjorden som er en nasjonal laksefjord. Nasjonale laksefjorder er undergitt særskilte krav og begrensninger for visse typer akvakulturanlegg. Det tillates for eksempel ikke produksjon av matfisk og stamfisk av anadrom fisk, med unntak av kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk. I Indre Fosen er det per i dag virksomheter som driver og/eller skal starte opp

med settefisk av anadrome laksefisk, bunnkultur/ havbeite av blåskjell, rensefiskproduksjon og landbasert oppdrettsanlegg for hoppekreps. Tidligere har det vært flere lokaliteter i sjø for blåskjelldyrking og torskeoppdrett (alle i «gamle» Rissa kommune). Det kan i fremtiden bli aktuelt med andre typer akvakultur enn det vi i hovedsak kjenner til i dag. Det innebærer at kommunene bør vurdere mulighetene for akvakulturvirkosomhet også for andre alternativer enn fisk, for eksempel alger, planter og skalldyr. I Trøndelag viser antall tillatelser som er gitt de siste årene at det er en økende interesse for dyrking av tare og andre makroalger.

Landbasert akvakultur

kommer som et tillegg til dette. Det vises til at Interkommunal kystsoneplan (Kysten er klar), vil være blant de regionale føringer som kommunen vil forholde seg til. Utover dette kan vi ikke se at forslaget til planprogram vier sjøområdene noen stor oppmerksomhet. Vi ber om at Indre Fosen kommune i det videre arbeidet med ny arealdel avklarer bruken av sjøområdene og legger til rette for at det kan etableres ulike former for akvakultur i deler av kommunens sjøområder.

Innlandsfisk

Fylkeskommunen har forvaltningsansvaret for høstbare og ikke truede arter av innlandsfisk. Dette innebærer bl.a. å ivareta leveområdene til de aktuelle artene i planarbeid. Vi ber om at planarbeidet tar hensyn til bestandene av innlandsfisk og at det ikke settes i verk tiltak som kan medføre forringelse av produksjonsmulighetene for fisk uten at det foreligger nødvendige avklaringer eller tillatelser.

Kulturminner eldre tid - automatisk fredete kulturminner

Kommuneplanen bør være et godt og viktig verktøy for forvaltning av kulturminner. Den er et nyttig redskap for å fastholde en arealpolitikk der ulike samfunnshensyn er vurdert, samtidig som den gir anledning for å få et helhetlig bilde av kulturminner, landskap og foreslått arealbruk. I en tid der detaljprosjekteringen i økende grad er styrt av utbyggingsinteresser knyttet til enkeltprosjekter, vil den overordnede planen få en stadig mer avgjørende rolle.

Under punkt 2.3 Viktige tema for planarbeidet bør kulturminner inngå som eget tema.

I følge retningslinjer fra Miljøverndepartementet bør kulturminner og kulturmiljøer brukes og forvaltes slik at verdiene i dem bevarer og aktiviseres som et bidrag til en bærekraftig utvikling. Dette innebærer at kulturminnene og -miljøene skal gi premissene for bruk av arealer og ulike utbyggingstiltak. For at dette skal kunne skje må det finnes lett tilgjengelige registre og opplysninger om de av kulturminnene som hittil er registrert. Vi henviser til kulturminnedatabasen Askeladden for mer informasjon om de enkelte kulturminner som er registrert i kommunen.

Kommunen er i gang med å lage kulturminneplan, som blir et viktig grunnlag for arealdelen (temaplan).

Tas med som viktig tema under 2.3.

Fylkestinget i Nord-Trøndelag vedtok 29.4.2009 en Handlingsprogram for kulturminnepolitikk:
http://www.ntfk.no/Arbeidsomrader/kultur/Documents/handlingsprog_for_kulturminnepolitikk_web.pdf Funker ikke

«..Den arkeologiske ressursen i Nord-Trøndelag består av fornminner av mange ulike typer i landskapet. Nesten hele landarealet i Nord-Trøndelag har et potensial for funn av fornminner. De fleste fornminner ligger i områder som har vært økologisk utnyttbare (jakt, jordbruk, skogbruk eller jernvinne)..»

Vi viser også til Regional plan for kulturminner for Sør-Trøndelag 2013-2017 (21)
https://www.trondelagfylke.no/contentassets/718036d7bada4208a9695677f6f8024b/stfk_2013_regional-plan-for-kulturminner-for-sor-trondelag-2013-2017-21_endelig.pdf

Disse to planene tar for seg kulturminner og kulturmiljø i blant annet Indre Fosen som anses som særlig viktige å ta vare på for framtiden.

Dette vil være gjeldende inntil ny regional plan for kulturminner blir vedtatt. Det vises til Riksantikvarens KU-veileder, kulturminner og kulturmiljøer:
http://www.miljokommune.no/Documents/Kulturminne%20og%20kulturmilj%C3%B8/Konsekvensutredning_kommuneplanens_arealdel_veileder.pdf

Kulturminner nyere tid

Det er utfordrende å fremstille kulturminneinteressene i en oversiktsplan, rett og slett fordi det er vanskelig å få oversikten over hva som finnes av tidligere registreringer, tidligere planer og hvilke ulike registre som kan brukes. Det er derfor viktig å jobbe med de generelle bestemmelsene, og bestemmelsene til ulike arealformål.

Kulturminner, kulturmiljøer og landskap kan sikres i kommuneplan på tre måter:

- Hensynsone med bestemmelser eller retningslinjer, §11-8
- Bestemmelser til arealformål, §§ 11-10 og 11-11
- Generelle bestemmelser, § 11-9

For Indre Fosen er det aktuelt å kombinere alle disse tre måtene.

Nasjonal verdi

For kulturminner som er av nasjonal verdi, altså bygninger og anlegg som er fredet, kan man legge hensynsone d) med bestemmelser. Eksempler på slike i Indre Fosen er:
Reinskloster kulturmiljø, Nils Grandes Landhandel, og Ner-Killingberg

Regional verdi

Vi foreslår at de områder som er tatt inn i Regional plan for kulturminner for Sør-Trøndelag, og dermed er gitt regional verdi, får

hensynsone c) med generelle bestemmelser og retningslinjer. Det samme gjelder områder registrert som kulturmiljø i Verneplan for Kulturmiljø, kap. 9, fra tidligere Nord-Trøndelag. Refsnes, Råkvåg, Hysnes Fort med Brettingen, Leksvik sentrum m/Kroflata, Hindrem, Kjerkeset og Leksvikskogen.

Lokal verdi

Når det gjelder kulturminner av lokal verdi, foreslår vi at det legges hensynsone c) med retningslinjer over de områdene som har flere lokalt viktige kulturminner. Selv om retningslinjer ikke binder opp kommunen i enkeltsaker, skal retningslinjene ligge til grunn for kommunale vedtak. Retningslinjene kan dermed for eksempel danne grunnlaget for vedtak i byggesaker i LNFR-områder der det ikke er stilt krav om reguleringsplan.

Kommunen som kulturminnemyndighet og Kulturminneplan Riksantikvaren har nylig utarbeidet en ny strategi for arbeid med kulturarv i kommunene. Strategien er sendt i papirform til alle kommunene, men kan også lastes ned på www.ra.no Strategien er basert på erfaringer og resultat fra KIK-satsingen (Prosjektet Kulturminner i kommunene) Indre Fosen er med i dette prosjektet, og er i gang med å utarbeide en egen kulturminneplan. Vi vet ikke hvor langt kommunen er kommet i dette arbeidet, men om det er mulig, anbefaler vi å samordne disse to planprosessene.

Kommunen er svært viktig som forvalter av kulturminner og kulturmiljøer, ikke minst i den daglige virksomheten som plan- og byggesaksmyndighet. Gjennom å utarbeide kulturminneplan, har Indre Fosen kommune tatt et bevisst grep for å ivareta kommunens mange og viktige kulturminner. Det er avgjørende for dette arbeidet at kulturminneplanen blir en del av arealplanen gjennom hensynsoner, bestemmelser og retningslinjer.

Gjennom KIK-prosjektet er fylkeskommunen rådgiver og pådriver i kulturminneplanarbeidet. Vi bidrar også gjerne i det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel, både når det gjelder identifisering av hensynsoner og utarbeiding av bestemmelser.

På <https://www.riksantikvaren.no/Tema/Arealplanlegging> - finnes det flere veiledere som kan være nyttige i det videre arbeidet.

Konsekvensutredningen

Det er positivt at det legges opp til en vurdering av virkningene av både hvert enkelt nytt utbyggingsområde samt av de samlede arealbruksendringene i planen. Konsekvenser for vannmiljø, kulturminner og kulturlandskap bør også utredes.

Samferdsel

Vi viser til Vegstrategi for Trøndelag og legger ved link til kart som viser funksjonsklasser.

<http://vegvesen.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=912a0dde2a0f4a4d86ee7337142896fd>

Dette blir ivaretatt gjennom konsekvensutredningen.

Planprogrammet framstår ryddig og gjennomarbeidet, der nasjonale, regionale og lokale føringer og retningslinjer skal legges til grunn for det videre arbeidet. Når det gjelder forhold til fylkesvegene viser vi til egen uttalelse fra Statens vegvesen. Trøndelag fylkeskommune bistår gjerne i det videre arbeidet. Under har vi listet opp kontaktpersoner på de ulike områdene. Regionalt planforum Fylkeskommunen oppfordrer kommune til å presentere planforslaget i Regionalt planforum tidlig i prosessen, gjerne i god tid før saken blir sendt på høring. Vi viser også til vår hjemmeside med informasjon om regionalt planforum: https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/plan-ogareal/kommunalplanlegging/regionalt-planforum/ Med vennlig hilsen Vigdis Espnes Landheim, seksjonsleder Heidi Beate Flatås, rådgiver Kontaktpersoner Kulturminner nyere tid Gunn-Hege Lande e-post: gunlan@trondelagfylke.no Eldre tids kulturminner Eirik Solheim e-post: eirso@trondelagfylke.no Akvakultur Lill Connie Furu e-post: lilfu@trondelagfylke.no Vilt og ferskvannsfisk Runar Myrvang e-post: runmy@trondelagfylke.no	Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet. Dette er lagt inn i fremdriftsplanen.
12. Mattilsynet Mattilsynet mottok 31.01.2019 varsel om oppstart av kommuneplanens arealdel og høring av forslag til planprogram. Frist for å gi uttalelse er satt til 15.03.2019. Mattilsynet er høringsinstans når planer kan berøre drikkevann og akvakultur. Det er viktig at planen tar hensyn til de eksisterende vannforsyningssystemer både kommunale og private. Og sørger for at disse blir nødvendig beskyttet mot forurensning. Det er også viktig at hensynet til eksisterende akvanæring blir ivarettatt. Det nevnes ikke spesifikt i planoppstarten, det vises til Lov om matproduksjon og mattrygghet(LOV-2003-12-19-124) og Lov om vassdrag og grunnvann, vannressursloven(LOV-2000-11-24-82). Saken gjelder Kommuneplanens samfunnsdeler fra Leksvik og Rissa ble oppdatert og vedtatt av Leksvik kommunestyre i 2016 og i Rissa kommunestyre i 2014. Dette er to gjeldende samfunnsdeler, som har flere fellestrekk,	Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.

og der begge er retningsgivende for arbeidet med revidering av arealdelen i Indre Fosen kommune.

Som et resultat av revidering av kommuneplanens arealdel vil den vedtatte arealplanen for Indre Fosen kommune erstatte dagens to arealplaner for Rissa og Leksvik.

Planavgrensning: Planen skal følge avgrensningen som ligger i gjeldende arealplan for Leksvik og Rissa, og omfatte alt av land og sjøareal. I tillegg vil nytt areal (Verrabotn) tilføres fra 1.01.2020, etter sak om grensejustering mellom Verran kommune og Indre Fosen kommune, jf. Vedtaksbrev av statsråden i kommunal- og moderniseringsdepartementet, den 10.12.2018.

Det nevnes i planoppstarten at det skal avsetts hensynsoner etter pbl.§ 11-8.

Konklusjon

Ingen merknader til kommuneplanen.

13. Fosen naturvernforening v/Ann Kari Ulveseth

Ny arealplan for Indre Fosen kommune - planprogram - innspill

Arbeidet med ny arealplan for Indre Fosen kommune er startet og vi vil her komme med vårt innspill til planprogrammet.

Natur og miljø

I avsnittet gjeldende natur og miljø i kommuneplanens samfunnsdeler for både Leksvik og Rissa er bærekraft et sentralt begrep – en skal bevare eller forbedre tilstanden til natur- og miljø. Dette er viktig og må stå sentralt og gjennomsyre alt arbeid med den nye felles kommuneplanens arealdel.

Klimaendringene er her og her vet vi alle at noe må gjøres. Vi vet også at verdens bestander av pattedyr, fugler, reptiler, amfibier og fisk i snitt er redusert til halvparten av hva de var for 40 år siden.

(https://www.nrk.no/klima/_-verdens-dyrebestand-halvert-1.11951844)

Ferskvannsarter har en nedgang på hele 76 prosent. Og grunnen er at menneskene bruker for mye av naturressursene. I det siste er det blitt kjent at vi nå står i en ekstraordinær situasjon:

Om ti år vil man ha en fjerdedel færre insekter, om 50 år bare halvparten og innen 100 år så er det ingen igjen. Og naturen vil klappe sammen.

(<https://www.dagbladet.no/nyheter/insektene-forsvinner-i-vanvittig-tempo--en-katastrofal-kollaps/70754770>)

Insektene gjør mange jobber for oss – pollinering og opprydding i gjødsel osv. Men i tillegg er de mat for veldig mange dyr som igjen er mat for andre dyr og sånn fortsetter det. Dersom det første leddet i kjeden blir slått ut, vil problemene forplante seg oppover i kjeden. Og dette vil gå ut over oss menneskene. For eksempel kan vi lese i en artikkel i Dagbladet * at rundt 30 prosent av maten vi spiser er avhengig av humler og bier.

Fram med utestemmen sier insektforsker Anne Sverdrup-Thygeson:
*For å si det med Harvard-professor E. O. Wilsons ord:
«Sannheten er at vi trenger småkrypene, men de trenger ikke oss.
Hvis menneskene skulle forsvinne i morgen, ville verden fortsette
som før. (...) Men hvis småkrypene skulle forsvinne, tviler jeg på
at menneskene ville klare seg mer enn noen få måneder».*

* <https://www.dagbladet.no/mat/statsrad-bekymret-tre-av-ti-matvarer-i-fare/70754718>

I Norge er ni av ti arter som er rødlistet nettopp rødlistet på grunn av arealendring, altså fordi deres levesteder forsvinner. Endret arealbruk som gjør at artenes leveområder blir forringet eller går tapt er den viktigste årsaken til tapet av naturmangfold ifølge www.miljostatus.no.

Forurensning, overhøsting, fremmede arter og klimaendringer gir også tap av naturmangfold.

Insektene forsvinner i vanvittig tempo og vi har en katastrofal kollaps. Og arealendringer, som er kommuneplanens arealdels hovedtema, er et av hovedproblemene. Dette viser hvor fokus må ligge i det kommende arbeidet med arealplanen. Tenk 100 år frem i tid – det er dine barnebarn du nå må gjøre alt for å redde livsgrunnlaget til. Ifølge Sabima har det aldri vært viktigere enn nå å ta vare på det biologiske mangfoldet med tanke på klimakrisen vi har hengende over oss. En mangfoldig natur er en robust natur fordi en artsrik og hel natur kan være en viktig buffer mot ekstremvær. Sabima har satt opp en sjekkliste over hvilke politiske ambisjoner som må til for at en kommune kan sies å ta biologisk mangfold på alvor. Her kan Indre Fosen finne hjelp til å bli en arealnøytral kommune.

<https://www.sabima.no/natures-drommekommune/>

Klimaendringene utelukker unødvendig motorkjøring

Vi står overfor store menneskeskapte klimaendringer. Dette krever, som regjeringen påpeker, at det må skje en overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/gront-skifte/id2076832/>

Et av tiltakene er utslippsreduksjoner i transportsektoren. Det første man da må kutte ut må være å stimulere til økt bruk av motorisert lek med doninger som bruker fossilt brensel – dette være seg snøskuterløyper, nye motorcrossbaner eller frislipp av vannskutere. Vannskutere er kun til lek og den påvirker natur og friluftsliv på en negativ måte.

Vi mener at kommunen i arbeidet med arealplanen kan sette inn forbudssoner for vannskuter. Et minstekrav må være forbud for vannskuter i vernede og sårbare områder i sjø. I tillegg må et forbud for vannskuter inn for ferskvann, elver, elveutløp og andre vassdrag i kommunen (uavhengig av størrelse/areal på vannet, inkl. Botn). Indre Fosen kommune må pga. hensyn til miljø og hensyn til natur og dyreliv ikke vurdere snøskuterløyper i kommunen. Det samme gjelder

andre tiltak som inkluderer motorsport. Den tid er forbi da dette kunne forsvares.

Slik vi har forstått det har Storvatnet i dag forskjellige regler for kjøring av båt med motor (HK-grense) og i gamle Rissas samfunnsdel er det et mål å koordinere dette. Vi vil her foreslå å kutte ut motorbruk i Storvatnet i sin helhet da det skaper støy og forurensning i en drikkevannskilde.

100-metersbeltet i strandsonen langs sjø, vann og vassdrag må vernes

Som det sies i forslaget til planprogram så er "Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen" særs relevant i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/lover_regler/retningslinjer/2011/differensiert-forvaltningstrandsonen.html?id=636763

100-metersbeltet er av nasjonal interesse og målet med retningslinjene er å ivareta allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. Det er et nasjonalt mål at strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle.

<https://www.miljostatus.no/definisjoner/s/strandsone/>

Indre Fosen kommune må verne om sin strandsone, og i den sammenheng er disse planretningslinjene fra Staten et godt hjelpemiddel. I planretningslinjene er gamle Leksvik kommune plassert i en «mindre streng» kategori enn gamle Rissa kommune. Men her har ikke gamle Rissa kommune vært sitt ansvar bevisst. I 2017 innvilget gamle Rissa kommune 50 søknader med nedbygging av strandsonen, neste Fosen-kommune på lista innvilget 8 søknader, mens gamle Leksvik kommune innvilget 2 søknader. Her må det en holdningsendring til, praksisen i gamle Rissa kommune var langt fra ok.

<https://www.fosna-folket.no/nyheter/2018/08/26/Sier-mest-ja-til-bygging-i-strandsone-17380096.ece>

Når det gjelder strandlinjen ved vann, vassdrag, elver og bekker så er dette viktig og trua natur. <https://www.sabima.no/trua-natur/vann/> F.eks. elver som svinger seg fritt gjennom landskapet uten inngrep er svært verdifull natur ifølge fylkesmannen i Trøndelag.

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Naturmangfold/Elvenatur/>

Det er også viktig å bevare naturlige vegetasjonssoner langs vassdrag og dette påpekes også i kommuneplanens samfunnsdel for gamle Rissa kommune.

Vi vil også i denne sammenheng sette fokus på at noen av våre ferskvann (f.eks. Storvatnet, Dyrendalsvatnet, Vatngårdsvatnet osv.) også er våre drikkevann. Her må en være spesielt varsom med bygging. Dette må også gjelde nye bygg/innretninger i tilknytning til eksisterende bygg. Det er ikke ok å ha f.eks. plattinger/brygger av

Byggegrense blir vurdert i løpet av planarbeidet.

impregnerert materialer stående i/ved det vannet vi selv skal drikke, det sier seg selv.

Vi ser at kommunen informerer om badeforbud i deler av Storvatnet.
<https://www.indrefosen.kommune.no/nyheter/bading-i-storvatnet.4584.aspx>

Kanskje det i forbindelse med arealplanen kan vurderes hvor det bør være badeforbud i drikkevann og at denne informasjonen kan gjøres lettere tilgjengelig for våre innbyggere. Det er ikke ok og drikke sitt eget badevann.

Byggegrensen mot sjø og vassdrag er 100-meter etter dagens lovverk (Pbl § 1.8). Byggegrenser under 100 meter i kommunedelplanens arealdel kan ikke aksepteres.

Myr

Myr er en type våtmark som inneholder store mengder karbon lagret gjennom tusenvis av år.

Planter som dør i myra synker ned i vannet og danner dype lag torv.

Norske myrer lagrer på fem prosent av landarealet minst 950 millioner tonn karbon, tilsvarende ca. 3500 millioner tonn CO2 eller Norges årlige utslipp av klimagasser i 66 år.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartiklernaaturmangfold/vatmark/id2339659/>

Da er det et godt klimatiltak å verne myra for nydyrking eller nedbygging.

Myra er også en god flomdemper siden den har stor kapasitet til å lagre vann. De store mengdene torvmose i myr illustrerer dette godt: Torvmose kan holde på vann tilsvarende ti ganger sin egen vekt. Det gjør myra til en svamp i naturen. Den holder på vann under våte perioder, og frigir vann til naturen rundt i tørre perioder. Denne vannregulerende evnen kan bli svært viktig i tiden som kommer med klimaendringer og større nedbørsmengder.

<https://www.sabima.no/trua-natur/myr/>

I tillegg til at myra er viktig i klimasammenheng er den også svært viktig for naturmangfoldet.

Her finnes et eldorado av karplanter, mosearter og insekter. Av disse artene er mange truet og står derfor på rødlista. Mange trekkfugler bruker våtmarkene som hekke- og rasteplasser mens andre fugler overvintrer i våtmark eller bruker de som tilholdssted i mytesesongen.

Indre Fosens tiltak i arealplanen må derfor bli og ikke planlegge nedbygging av myr. Se også punkt 7 i Sabimas sjekkliste.

<http://pjzgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/02/Naturensdrømmekommune-2019.pdf>

Friluftsliv

På Miljøstatus.no kan vi lese at kommunene har et hovedansvar for å sikre at viktige friluftslivsområder blir tatt vare på gjennom arealplanleggingen. Her kan vi også se at Indre Fosen ikke er ferdig

med sin kartlegging av friluftsområder men at arbeidet er igangsatt. Målet er at flest mulig av landets kommuner skal ha kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder innen 2019. I Naturbase er ingen kartlagte friluftsområder lagt inn for Indre Fosen.
<https://www.miljostatus.no/tema/friluftsliv/>

Her må denne kartleggingen gjøres ferdig før arbeidet med kommunedelplanens arealdel kan gjennomføres.

Jordvern

Matjorda må tas vare på i en verden der befolkningen vokser og klimaendringene truer. Jordvern er en nasjonal interesse i kommunenes planlegging.

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/areal-og-jordvern/jordvern/nasjonale-mal-ogforinger#nasjonal-jordvernstrategi>

En fylkesvis sammenstilling av omdisponert dyrka jord etter plan- og bygningsloven og jordloven, viser at kommunene i Rogaland har omdisponert mest i perioden 2007–2013, etterfulgt av kommunene i Sør-Trøndelag. Boligbebyggelse stod for ca. 1/3 av omdisponeringen av landbruksareal i perioden 2010–2013.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-127-s-20142015/id2413930/sec14#VED4#VED4>

Dette viser at i Trøndelag må en holdningsendring til og at jordvernet må tas på alvor i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Jorda er selve grunnressursen for å produsere mat, og da kan ikke nedgangen fortsette.

Konkrete forslag til endringer i planprogrammet

Til slutt vil vi komme med konkrete endringer til planprogrammet som bygger på våre merknader ovenfor:

Foreslåtte endringer i planprogrammet	Tekst som foreslås tatt inn/endres
Kapittel 1.2 Nytt kulepunkt	Å bli en arealnøytral kommune
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Vannskuter - Forbudssoner for vannskuter skal fastsettes
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	100-meteren lags sjø, vassdrag og innsjøer Byggegrense langs sjø, vassdrag og innsjøer skal i hele kommunen være 100-meter (Ref. Pbl 1.8). Ingen byggeaktivitet ved drikkevann kan tillates.
Kapittel 2.3 Andre behov	Andre kulepunkt må tas bort dvs. setningen «Fastsette byggegrense mot sjø i hele eller deler av planen»

Kommunen har fortetting som tema i arealdel og samfunnsdelen.

Dette vurderes.

Byggegrense blir vurdert i det videre planarbeidet. Begrensning i byggeaktivitet ved drikkevann blir også vurdert i det videre planarbeidet.

Dette kulepunktet utvides til også å gjelde vassdrag og innsjøer.

Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Myr Myr skal ikke omdisponeres eller nedbygges	Der dette ikke blir ivaretatt av gjeldende lovverk skal temaet vurderes i løpet av planarbeidet. Indre Fosen kommune er godt i gang med kartlegging av friluftsområder.
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Friluftsliv Indre Fosens friluftsområder må kartlegges før arbeide med arealplanen kan fullføres	
Kapittel 2.3 Nytt avsnitt	Jordvern Dyrka jord skal ikke omdisponeres	
Kapittel 2.4 tillegg til kapittel 2.4	Vi står midt oppe i en klimakrise og insektene forsvinner i et vanvittig tempo. Indre Fosen kommune må ta det biologiske mangfoldet på alvor. I arbeidet med arealplanen skal derfor Sabimas sjekkliste ¹⁸ brukes aktivt for at resultatet skal bli best mulig for det biologiske mangfoldet. http://pjzgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/02/Naturensdrømmekommune-2019.pdf	Indre Fosen kommune har en restriktiv holdning til omdisponering av dyrka jord. Sjekklisten vurderes i det videre planarbeidet.
Kapittel 4.1 Endring	Endre følgende setning: «Konsekvensutredningen skal være på overordnet nivå og den skal baseres på fagkunnskap og faglig skjønn.» til «Konsekvensutredningen skal ha et nivå som gir beslutningstakerne kunnskap om konsekvensene tiltaket vil ha for alle aktuelle temaer. Den skal baseres på fagkunnskap og faglig skjønn utført av spesialister innen det enkelte fagområdet». Grunnen til at vi ønsker denne endringen er at vi er veldig opptatt av at en konsekvensutredning må være så grundig at den må vise hva konsekvensene vil være dersom tiltaket blir gjennomført. Det er jo det som er hele poenget med en slik utredning. Beslutningstagerne er helt avhengig av gode konsekvensutredninger for å kunne vite hva det egentlig beslutter. Et eksempel: Et ca. 200 dekar stort LNF-område skal omreguleres til steinbrudd men i naturbase finnes ingen registreringer i området. Da har en to valg: 1) En sier at her finnes ingen ting og en går videre uten å undersøke området i det hele tatt. 2) Få undersøkt området av kvalifisert personell. Her er valg 2 det som gir beslutningstaker den informasjon han har krav på.	Dette blir ivaretatt gjennom konsekvensutredningen. De faglige vurderingen blir sikret gjennom planarbeidet, og gjennom høringsinnspill.

Kapittel 4.2 Endring	Etter denne setningen: «Dersom ikke annet er beskrevet vil utredningen basere seg på informasjon fra allerede kjente undersøkelser og befaringer.» Sett inn denne: «Når kunnskap ikke finnes, må ny kunnskap innhentes». Endre «Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon.» Til «Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Når informasjon ikke finnes, må ny kunnskap innhentes»	Forslag til endring tas med.
14. Arne Olav Hårberg og Erling Hassel Vi, Arne Olav Hårberg og Erling Hassel, 7112 HASSELVIKA sender heved innspill til revidering av kommuneplanens arealdel. Vedlagt tegning av hyttfelt og tilhørende småbåthavn. Området til hyttfeltet er tatt inn i nåværende plan, men ikke småbåthavnen. Det er en forutsetning at småbåthavnen tas inn i planen for å realisere hyttfeltet. Småbåthavnen er tidligere vedtatt anbefalt av Rissa HLTM og anbefalt i kystsoneplan.		Innspillet tas med videre i planarbeidet til vurdering.
15. Steinkjer/ Verran kommune Behandling i Formannskapet - 07.03.2019: Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt. Vedtak i Formannskapet - 07.03.2019 Enstemmig vedtatt ble: Verran kommune har følgende innspill til forslag til planprogram-kommuneplanens arealdel Indre Fosen: • For å sikre medvirkning fra alle innbyggere samt fange opp mulighetsrom og utfordringsbilde i Indre Fosen kommune ville trolig en ordinær planprosess med planstrategi, samfunns- og arealdel vært bedre egnet • Når en velger å ikke bruke ordinær planprosess, fordrer dette særskilt tilrettelegging for medvirkning for innbyggere, grunneiere og rettighetshavere i Verrabotn- kretsen som ikke har kunnet medvirke i forhold til planstrategi og samfunnsdel tidligere • Forholdet til gjeldende planer ved kommunesammenslåing og grensejustering bør drøftes i planprogrammet		Indre Fosen kommune har allerede vedtatt samfunnsdel for Leksvik og Rissa, og vedtatt planstrategi som angir behov og vedtak på at arealdelen skal revideres. Folkemøte i Verrabotn er allerede gjennomført – og det er informert om at innbyggerne i Verrabotn allerede nå kan komme med innspill til planarbeidet i Indre Fosen kommune.

Saksopplysninger

Fra Indre Fosen kommune er mottatt varsel om oppstart- revidering av kommuneplanens arealdel, inkludert forslag til planprogram for arbeidet.

Området Verrabotn i dagens Verran kommune skal jfr KMD sitt vedtak av 10.12.2018 overføres til Indre Fosen kommune per 01.01.2020 og vil bli omfattet av arbeidet. Saksframlegget her og forslag til høringsuttalelse vil i hovedsak handle om forholdet til Verrabotn-området.

Planstatus:

Gjeldende kommuneplanens arealdel for Verran (PlanID 1724001, vedtatt 24.02.2011) viser overordnet arealbruk for Verrabotn-området. Kartutsnitt er vedlagt.

Området har flere større og mindre områder avsatt til massetak, der det foreligger gjeldende reguleringsplaner for de fleste. Det er vist en egen driftsveg fra Aursand til Fines, også denne er regulert.

Langs Fv 720 er det en sone med LNF- tillatt spredt boligbygging.

Langs vassdraget Valtjønna- Orvatnet er det både en sone for tillatt spredt fritidsboliger og 3 byggeområder for fritidsboliger med plankrav. Ett av disse (Valtjønna) er ferdig regulert.

Tangstadfjæra er regulert til industriområde og offentlig kai. Nord for Rautindkammen er det satt av et område til akvakulturanlegg.

Gjeldende reguleringsplaner

Følgende reguleringsplaner er vedtatt i Verrabotn- området:

Planid	Plannavn	Vedtaksdato
2001002	Engum-Vinnan Grustak	25.10.2001
2001001	Driftsveg Aursand- Fines	25.10.2001
2011002	Valtjønna hyttefelt	21.03.2013
1981002	Ørsjødalen Vestre (hyttefelt)	05.02.1981
2001003	Steinbrudd og industriområde på Fines	25.10.2001
2017001	FV 193 Verrabotn- Meltingen parsell Sørvågen	29.06.2017
1980002	Tangstadfjæra (ind.område og off.kai)	14.02.1980
1992001	Prestvågen (hyttefelt)	26.03.1992
2009001	RV 720- Omlegging Rauttindkammen (veg+camping)	26.02.2009

Forholdet til gjeldende planer ved endring av kommunegrense:

Inndelingslova § 13 omhandler konsekvenser av grensejustering i forhold til gjeldende planverk. Her heter det:

§ 13 Lokale forskrifter, vedtekter og planvedtak

Ved samanslåing og deling av kommunar eller fylke gjeld lokale forskrifter og vedtekter framleis for vedkomande område inntil dei blir endra. Departementet fastset ein nærmare frist for når det lokale regelverket må vere vurdert med sikte på nødvendig endring.

Forholdet til gjeldende planer og grensejustering i Verrabotn omtales i planprogrammet.

Ved grensejustering skal forskrifter og vedtekter i den utvida kommunen straks gjelde for det overførte området.

Ei grenseendring har ikkje verknad for kommunale og regionale arealplanar som er utarbeidde etter reglane i plan- og bygningsloven. For andre planvedtak kan departementet gi nærmare reglar om verknad av grenseendringa, mellom anna fristar for revisjon av planvedtaka.

Arealplaner blir altså ikkje påvirket av ei grenseendring. Det betyr at kommuneplanens arealdel for Verran med bestemmelser vil gjelde for Verrabotn- området også etter 01.01.2020, inntil at Indre Fosen kommune har fått vedtatt ny kommuneplanens arealdel.

I enkeltsaksbehandling må altså dagens arealplan med bestemmelser legges til grunn inntil ny plan er vedtatt.

Alle vedtatte reguleringsplaner med tilhørende bestemmelser vil også gjelde, inntil de eventuelt blir erstattet eller opphevet på ordinær måte.

Planstrategi, arealdel og samfunnsdel

Jamfør forslag til planprogram skal kommuneplanens arealdel for Indre Fosen baseres på vedtatte samfunnsdeler for hhv Leksvik (vedtatt i 2016) og Rissa (vedtatt i 2014). Det framgår ikke at det er planer om å utarbeide planstrategi for nykommunen.

Lovens krav er at det innen ett år etter kommunestyret er konstituert, skal utarbeides og behandles planstrategi. Alle kommuner vil således måtte behandle og vedta ny planstrategi innen oktober 2020.

Vurdering

Generelt

Fra et planfaglig ståsted virker det rart at arbeidet her presenteres som en rullering av kommuneplanens arealdel. Her er det en helt ny kommune som skal utarbeide sin første arealplan hvor det også inngår et betydelig areal som ikke er med i dagens planer (Verrabotn), og da er det nok riktigere å snakke om en helt ny plan.

Slik det er beskrevet i forslag til planprogram, skal arbeidet baseres på felles planstrategi fra 2016 og samfunnsdelene til Leksvik og Rissa, vedtatt hhv 2016 og 2014. Ingen av disse omhandler den nye kommunens muligheter og utfordringer spesielt, men behandler naturlig nok kommunene hver for seg.

Sammenslåing av to eller flere kommuner vil normalt endre på både mulighetsrom og utfordringsbilde noesom kan gi andre strategier, prioriteringer og arealbruk enn om en ser kommunene hver for seg. Innbyggere, grunneiere og rettighetshavere i Verrabotn- området har naturlig nok ikke vært en del av planprosessen ved utarbeidelse av planstrategi Indre Fosen i 2016 og samfunnsdel for Rissa i 2014.

Planstrategi og samfunnsdel legger normalt klare føringer i forhold til arealbruken som skal behandles i arealdelen. Disse føringene har Verrabotn- miljøet ikke hatt noen mulighet til å påvirke eller være en del av. Dette er betenkelig sett i lys av plan- og bygningslovens klare

krav angående å legge til rette for medvirkning fra berørte. Det savnes en drøfting av disse momentene i forslag til planprogram.

En helt ny kommune burde nok ha fått både ny planstrategi og samfunnsdel- basert på den nye kommunens utfordringer og muligheter. Det ville også på en langt bedre måte ha inkludert Indre Fosen sin nye grend- Verrabotn. Og ikke minst ville kommunestyret for nykommunen ha vært i førersetet for både strategi og kommuneplan.

Nye Steinkjer kommune har valgt ordinært planløp, ved at det nye kommunestyret vedtar planstrategi med planprogram for kommuneplanen (samfunns- og arealdel) som noe av det første de gjør etter konstituering. Gjennom planstrategien blir det opp til det nye kommunestyret å avgjøre hvilke øvrige planer den nye kommunen skal ha.

Eksisterende planverk

Planprogrammet omtaler i liten grad Verrabotn- området og forholdet til eksisterende planverk her.

Forholdet til gjeldende planer ved endring av kommunegrense kunne det nok gjerne vært brukt litt plass på i planprogrammet, både i forhold til de to kommunene som skal sammenslås, men ikke minst i forhold til Verrabotn. Som oversikten over viser, er det sett i forhold til arealet mange gjeldende reguleringsplaner i Verrabotn- området. Blant annet er betydelige arealer regulert til massetak.

I planprogrammets pkt 2.3 heter det at det skal vurderes avsatt areal til spredt bebyggelse. I Verrabotn er det allerede avsatt areal til spredt bebyggelse. Videre er det avsatt arealer til spredt fritidsbebyggelse og også hyttefelt i Verrabotn- kretsen, vil det bli aktuelt å videreføre dette?

Medvirkning og involvering

Utarbeidelse og vedtak av ny kommuneplanens arealdel i en ny kommune er en krevende øvelse når det kommer til medvirkning og involvering.

Det savnes en problematisering og drøfting av medvirkningsopplegget i forhold til Verrabotn- kretsen. Ut fra forslag til planprogram kan en ikke lese hvordan Indre Fosen sine nye innbyggere, grunneiere og rettighetshavere i Verrabotn skal involveres i arbeidet. Disse skal komme inn i en prosess som delvis er i gang (med tidligere vedtatte planstrategi og samfunnsdeler), i et politisk og administrativt miljø de ikke kjenner fra før.

Kommunen har jfr pbl § 5-2 andre ledd et særskilt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging. Når man her legger opp til å benytte planstrategi og samfunnsdel vedtatt for mange år siden som grunnlag for arbeidet, fordrer det etter rådmannens vurdering en særskilt tilrettelegging for medvirkning fra Verrabotn- kretsen. Dette siden de ikke har vært med i og kunnet påvirke de prosesser som legges til grunn for arbeidet nå.

Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.

16. AtB AS AtB har mottatt overnevnte planprogram til kommuneplanens arealdel. Vi har ingen merknader til planen, men støtter at det bør fokuseres på trafikksikkerhet, og fortetting der det er aktuelt. Videre ønsker vi å bli involvert der det er aktuelt.	
17. Randi Hjellupvik Vedlegger forespørselen/søknaden vedrørende regulering av hyttetomter på eiendommen Hjellopviken gnr 42 bnr 1 som ble sendt inn til Leksvik Kommune i 2011, samt saksgangen vedrørende sak 2011/5094. Vi ber om en ny vurderingen på vår forespørsel/søknad datert 20.09.2011 om regulering av hyttetomter på eiendommen Hjellopviken, gnr 42 bnr 1 i Leksvik når det nå er startet planoppstart og høring vedrørende ny arealplan for Indre Fosen.	Innspillet er mottatt og tas med videre i vurderinger av arealinnspill til selve arealplanen.
18. Sámediggi Sametinget Vi viser til Deres brev av 31.1.2019 og beklager den sene tilbakemeldingen. Vi har noen innspill til planprogrammet og planarbeidet. Sametingets planveileder Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter den nye plan- og bygningslovens plandel er: ”å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv” jf. Lov av 27. juni 2008 nr.71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 3-1. Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser. Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Sametinget har også ansvar for å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre som utarbeider planer etter plan- og bygningslovens plandel når planleggingen berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget har derfor laget en planveileder, jf. plan- og bygningslovens § 3-2. I Sametingets planveileder framgår viktige hensyn som må ivaretas for å sikre samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Vi vil vi særlig vise til kapitlene: 4 Prinsipper i planleggingen 5 Hensyn å ta i forhold til samisk kultur 6 Hensyn å ta i forhold til samisk næringsutøvelse og ressursbruk Sametingets planveileder kan lastes ned fra denne internettadressen:	Dette er et nyttig hjelpemiddel.

<https://sametinget.no/Tjenester/Miljoe-areal-og-kulturvern#section-Areal>

Planveilederen vil være førende for Sametingets deltakelse i planarbeid etter plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd, jf. plan- og bygningslovens § 5-4 tredje ledd.

Planveilederen er imidlertid ikke juridisk bindende, som statlige planretningslinjer jf. Plan og bygningslovens § 6-2, og regionale planbestemmelser med retningslinjer for arealbruk er, jf. plan- og bygningslovens § 8-5.

Vi anmoder kommunen om å ta hjelp i Sametingets planveileder i det påbegynte planarbeidet.

Samiske kulturminner

Store deler av det som i dag oppfattes som tilnærmet uberørt natur og villmarkspregede områder, er og har vært samiske kulturlandskap. Den tradisjonelle samiske bruken av et område kan være vanskelig å spore ute i naturen, da man ofte har vært svært forsiktig i sin utnyttelse av naturressursene og landskapet. Mye har grodd til og forsvunnet allerede.

Dette gjør at samiske kulturminner er særlig utsatt for ødeleggelse. Vi minner om at det er registrert automatisk fredede samiske kulturminner i kommunen.

Registreringene er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en liten brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser at det er potensiale for funn av hittil ukjente automatisk fredete samiske kulturminner i kommunen.

Samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda ifølge Lov av 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet.

Det må understrekes at dette ikke er en uttømmende oversikt, da den samiske kulturen er meget variert og mangfoldig. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kulturminneloven §§ 3 og 6.

Ingen må sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje uten at dette er godkjent av rette myndighet, jf. kulturminneloven §§ 3, 8 og 9.

Godkjenning av tiltak med hensyn til samiske kulturminner kan gjøres fra sak til sak, gjennom godkjent reguleringsplan, eller i kommuneplanens arealdel, jf. Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9. I forbindelse med utarbeidelse av planer i henhold til plan- og bygningsloven, vil vi presisere at forholdet til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR 2009-06-26 NR 855: Forskrift om konsekvensutredninger, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd.

Inkludering av hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv

Samisk reindrift er til stede i kommunen. Vi ber om at kommunen tidlig oppretter kontakt med reindriften om arealdisponeringer som kan påvirke reindriften's arealbruk. Dette er særdeles viktig for å få en kjennskap og forståelsen for reindriften's bruk av områdene, slik at man kan ta hensyn til det i kommuneplanarbeidet.

Vi ber om at dere tar i bruk tradisjonell kunnskap, lokal kunnskap og forståelse og kunnskap om tradisjonell bruk av områder på lik linje med forskningsbasert kunnskap.

Det kan være hensiktsmessig å supplere planen med en beskrivelser av de utviklingstrekk, utfordringer og muligheter dere ser i forhold til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i kommunen.

Reindrifta i de sørsamiske områdene er helt sentral for opprettholdelsen av den sørsamiske kulturen. Kommuneplanens arealdel må derfor sikre reindrifta det nødvendige arealvernet for å kunne drive.

Kommentarer og merknader tas med i det videre planarbeidet.

Vedlegg: Oversikt kunnskapsgrunnlag

I forbindelse med utredninger vil vi benytte offentlige data som er tilgjengelige via Norge digitalt:
<http://www.geonorge.no/geonetwork/srv/no/main.home>

I tillegg brukes:

<http://www.miljokommune.no/Kart-og-databaser/>
<http://www.miljostatus.no>
<https://kart.ssb.no/>

oppdateres.

Miljø og naturressurser:

Forurensning (klimagass, støy og annet utslipp til luft, jord, vann)

Kunnskapsgrunnlag: miljostatus.no, støyvarselkart fra Statens vegvesen.

Bruks av kunnskapsgrunnlag: Kartlegge trafikkøkning/ reduksjon, støy/ støv/ luftforurensning, forurensning i grunnen og drikkevann, kartlegge avfallshåndtering. Må utarbeide bestemmelser og/ eller hensynsoner i plankartet som begrenser forurensning.

Sikring av naturressurser og mineralressurser

Kunnskapsgrunnlag: Informasjon fra industri og næringsliv. Kartlegging av ressurser fra jord, skog og andre utmarksarealer, fiskebestander, vilt, vannforekomster, berggrunn og mineraler. Undersøke eksisterende og kommende FoU-prosjekt?

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Kartlegging av ressursene som et grunnlag for verdiskaping og sysselsetting innen primærproduksjon og foredlingsindustri. Vurderingen skal ta for seg forhold knyttet til den samfunnsmessige (samfunnsøkonomiske) nytten. Verdien av ressursene omfatter mengde og kvalitet, men ikke den økonomiske utnyttelsen av ressursen, dvs. bedriftsøkonomiske forhold.

Naturmangfold

Kunnskapsgrunnlag: Naturbase fra Miljødirektoratet, eksisterende databaser/ datasett fra Norge digitalt med informasjon om geologi og lausmasser, vegetasjonskart, naturtypekart, naturverdier, biologisk mangfold, miljøstatus, kystinfo m.m.

Utarbeide spørreskjema på nett. Nye naturtypekartlegginger vurderes gjennomført.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Temaet skal utrede forhold til kravene i kap. II i Naturmangfoldloven: Naturverdier, biologisk mangfold, verdifull vegetasjon, viltinteresser, økologiske funksjoner, m.m. Fagpersoner i kommunens administrasjon involveres.

Kulturminner og kulturmiljø

Kunnskapsgrunnlag: Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. SEFRAK-registeret i kartverkets eiendomsregister. Kontakt med historielaget, samt spørreskjema på familiedag og på internett.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Det skal utarbeides temakart med avgrensning og verdiangivelse for kulturminner og kulturmiljøer i forbindelse med kulturminneplan.

I løpet av planprosessen vil det være behov for å se på om det finnes en sammenheng mellom de automatisk fredete kulturminnene og bebyggelsen fra før 1950. Eldre bebyggelse (SEFRAK-registrerte bygninger) ligger i et belte 2-500 meter opp fra kystlinja, samt i de flatere terrengpartiene i nordvest. Den eldre gårdsbebyggelsen kan bety noe for stedets identitet. Planen må redegjøre for hvilke behov det er for å ivareta denne bebyggelsen. Avdelingen for kulturminnevern ved Nord-Trøndelag fylkeskommune vil bli kontaktet ved behov for veiledning.

Vannmiljø, nærmiljø, grønnstruktur og friluftsliv

Kunnskapsgrunnlag: Kartlegging av friluftslivsområder. Vurdering av nærmiljø og møteplasser.

Spørreskjema på familiedag og på internett.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Hensyn til friluftslivsområder vil bli innarbeidet i planen. Det kan bli aktuelt å vurdere vern av enkelte areal. Tiltak for å bedre rekreasjonsforhold vil bli vurdert og eventuelt innført som krav i fremtidige reguleringsplaner.

Samfunn:

Transportbehov og teknisk infrastruktur

Kunnskapsgrunnlag: Trafikktall, håndbok V721 Risikovurderinger i Vegtrafikken (s18); sjekkliste for identifisering av sikkerhetsproblemer ved eksisterende veg. Kommunale kart og registreringer over ledningsnett og liknende. Spørreskjema på familiedag og på internett.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Det skal utarbeides en trafikkanalyse basert på vurderinger av vegforholdene: Årsdøgntrafikk (antall kjøretøy per døgn), antall avkjørsler, sikt i avkjørsler, svingemønster/evt. ryggemønster, hastighet, tilgang til trafiksikre alternativer for myke trafikanter, skoleveg, kryssing av veg, avkjørsler, eventuelle trafiksikkerhetstiltak (adkilte areal, belysning, fartshumper o.l.),

I tillegg vil temaet ta for seg mulige fremtidsscenario for kollektiv/gående/syklende/bilister, samt fremtidige parkeringsbehov.

Under dette temaet ligger også kartlegging av kapasiteten på ledningsnettet (vann, elektrisitet, bredbånd o.l.) i og rundt tettsteder. Eventuelt behov for utbedringer må kartlegges for å legge til rette for videre arealutvikling.

Befolkningsutvikling og tjenestebehov

Kunnskapsgrunnlag: Statistisk sentralbyrå, trafikkvurdering, folkehelseprofil fra Folkehelseinstituttet, boligpolitisk plan, statistikk utarbeidet av Trondheimsregionen.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Kartlegging av eksisterende forhold, muligheter og behov. Tiltak for å bedre boligsosiale forhold og folkehelse vil bli vurdert. Tiltak for å forebygge kriminalitet vil bli tatt opp som tema. Det kan bli aktuelt å sette krav til utforming av areal i fremtidige reguleringsplaner, samt rekkefølgekrav. Det vil bli nødvendig å ta kontakt med fagpersonell, både i kommunen og eksternt for å få tak i alle viktige innspill.

Barn og unges vilkår

Kunnskapsgrunnlag: Barnetråkk.no, Statistisk sentralbyrå, trafikkvurdering, folkehelseprofil fra Folkehelseinstituttet, boligpolitisk plan, fotokonkurranse «ditt favorittsted» på Instagram, samt spørreskjema for barn/unge på familiedag og på internett.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Planarbeidet skal resultere i etablering av tilstrekkelig og egnede arealer til utomhus lek, samvær og aktiviteter for barn og unge, både i nåtid og fremtid. Temaet skoleveg vil ha spesiell fokus. Tiltak skal innarbeides i kommuneplanen. Det kan bli aktuelt å fastsette krav til utforming samt rekkefølgekrav i fremtidige reguleringsplaner. Det vil bli opprettet kontakt med fagpersoner i kommuneadministrasjonen.

Universell utforming

Samfunnssikkerhet, risiko og sårbarhet

Kunnskapsgrunnlag: Lokal kunnskap om evt. tidligere hendelser (lokalkunnskap/bygdebøker o.l.). Fare-/aktsomhetskart som flomsonekart, skredkart, kart over løsmasser, trafikktegninger og ulykkesstatistikk fra Statens vegvesen. Eksisterende grunnundersøkelser fra tidligere utbygginger. Klimaprofil for Trøndelag fra Norsk klimaservicesenter. Strategiplan for forebyggende brannvern 2014-2019 av Trøndelag brann- og redningstjeneste.

Bruk av kunnskapsgrunnlaget: Kunnskapen skal kartlegge hvilke endringer som kan oppstå som følge av planen; Rasfare, flomfare, vind, Beredskaps- og ulykkesrisiko. Sikring ved havnivåstigning. Skal utarbeide ROS-analyse. Må utarbeide bestemmelser og/eller hensynssoner i plankartet som ivaretar sikkerhet og beredskap.

Generell vurdering for samfunnet